

Leto XX. Stev. 182
GLAVNI IN ODGOVORNI UREDNIK
IVAN SINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBOR
List izhaja vsak dan razen petka. // Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA BORBA

«LJUDSKA PRAVICA»
USTANOVljena 5. OKTOBRA
1934 // MED NARODNOOSVOBODILNO BORBO JE IZHAJALA KOT 14-DNEVNIK IN TEDNIK, OD OSVOBODITVE DO 1. JUL. 1951 KOT DNEVNIK, NATO PA KOT TEDNIK // OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA V REDAKCIJSKI POVEZANOSTI Z »BORBO»

Na začetku pomembnega dela

Kako ustvariti pogoje za nagel in bolj vsestranski razvoj krajevnih družbenih skupnosti — komun, to opravlja se še zmeraj v središču politične dejavnosti malone v oseh krajih naše države.

Zdaj že lahko rečemo, da se je razprava o komunah obrnila izključno v to smer. V oseh ljudskih republikih Makedoniji, v mnogih okrajih Srbije, Hroatske, Bosne in Hercegovine, v Sloveniji in Crni gori so občine področja, ki označujejo bodočo komunno kot osnovno celico družbe, čeprav se razprave o komunah zaradi specifičnih, gospodarskih in zemljepisnih pogojev lotevajo z raznih strani.

Po mnogih razgovorih, ponekod tudi po ugibanjih in tipanju, so pristojni organi jasno razumeli, da komunna ne more biti sedanjí okraj, največkrat pa tudi ne sedanjí občina. Sedanjí okraj in občine so v glavnem umetne upravne tvorbe, ki so dobile svojo teritorialno osnovo celo že v prejšnjem stoletju. Bodoče komunne pa naj bodo takšne enote, ki bodo pomenile gospodarsko celoto, slovečo na sedanjem razvoju proizvajalnih sil, enote, ki bodo lahko zagotovile nagel razvoj socialistične demokracije in družbenega upravljanja in ki bodo čvrsti temelj za nadaljnje oblikovanje socialističnih družbenih odnosov v naši državi.

Nasprotja med naglim razvojem proizvajalnih sil in socialističnimi družbenimi odnosi na eni ter zaostalom upravnim sistemom na drugi strani so zahtevale razpravo o komunah. Ta razprava se je začela najprej v občinah. Ljudje so iskali možnosti slobodnejšega gibanja. Bolj razvite občine so zahtevale večje pravice in večjo samostojnost glede na okraj. Mesta in mestne občine so sprožile upravljanje svoje družbe z okolico, na katero so gospodarsko naslonjene in ki se naslanja nanje. Iz te razprave, se je izkristalizirala ena glavnih nalog: opozustaviti močne občine z večjimi in širšimi pravicami in dolžnostmi. Prenesti

pristojnosti z okraja na občino, to je bilo prvo delo.

Mnogi okrají zdaj že temeljito proučujejo te možnosti. Njihove izkušnje kažejo, da bo to na videz preprosto in lahko delo zamotano, težavno in dolgo. Razen gospodarsko močnih občin, ki so posem sposobne, da prevzamejo nove pravice in dolžnosti, imamo tudi občine, ki ne morejo dobro opravljati niti tistih poslov, kar jih imajo zdaj v svoji pristojnosti. Med temi skrajnimi tipi občin pa je cela vrsta drugih, katerih gospodarski položaj in razvojne možnosti bo treba temeljito proučiti in šele potem dokončno sklepati o njih. Pri tem bodo morali najzibahnje sodelovati vsi državljani, saj je končni cilj vzpostavitev komun okrepiť samoupravo delovnih ljudi na oseh področjih življenja. Zato bi bilo sleherno kampanjsko in šablonsko obravnavanje tega vprašanja brez množičnega sodelovanja polvočno nepravilno in škodljivo, kajti ne le vsaka republika in vsak okraj, marveč tudi vsaka občina in celo vsa ima svoje specifične probleme in potrebe, ki jih lahko najbolje obravnavajo samo neposredno zainteresirani ljudje.

Ce upoštevamo zelo neenake možnosti sedanjih naših občin, pridemo do spoznanja, da bo prenašanje pristojnosti zares postopen proces, da lahko nekatere občine takoj prevzamejo dolžnosti in pravice, ki so jih imeli doslej okrají, da bo celo ena občina v okraju imela zelo široke pristojnosti, druga ožje, tretja si bo šele z razvojem proizvajalnih sil pridobila nove pravice, četrta pa se bo morala brez upanja na samostojen gospodarski napredek v tem procesu združiti s sosednjo, gospodarsko močnejšo občino.

Prenašanje samostojnosti z okrajev na občine, ki je v sedanjí fazi razvoja komun glavna naloga, se giblje v mejah veljavnih zakonov. Zakon o ljudskih odborih predvideva možnost takšnega prenosa. Ne smemo pa pozabljati, da bodo okrajni ljudski odbori še zmeraj nosilci funkcij, zaupanih krajevnim organom oblasti. Te funkcije bodo prenašali na bolj razvite občine, še zmeraj pa bodo odgovorni pred zveznimi in republiški organi za izpolnjevanje nalog na svojem področju.

Res, s tem prenosom bomo postopoma spremenili značaj in dlogo okrajnih ljudskih odborov. Po (Nadaljevanje na 2. strani)

KOMAJ JE FRANCOSKA VLADA PRIVOLILA V REFORME V TUNISU

Mendes-France v Tunisu

Njegov nenaden odhod je povzročil v Parizu pravo presenečenje

Pariz, 31. jul. (AFP). Predsednik francoske vlade Mendès-France je davi odpotoval v Tunis. Opoldne se je sestal s tuniškimi bejem in mu je izročil pismo, katerega besedilo je sinoči po razpravi, ki je trajala pet ur, potrdil francoski ministrski svet. Bej je Mendès-Francea odlikoval z najvišjim tuniškimi odlikovanjem. Nato se je predsednik francoske vlade sestal z generalnim rezidentom v Tunisu De la Tourom.

(Od posebnega dopisnika Borbe)

Pariz, 31. julija

Dramatičen položaj v Tunisu in Maroku je prisilil vlado, da je dala prednost severoafriškemu vprašanju pred gospodarskimi, ki jih je že začela proučevati. Kakor je prve dni svoje vlade Mendès-France presenetil Francijo in svet z nenadnim odhodom v Svico, ko se je tam mudil samo Cu En Laj, tako se je tudi zdaj, brž ko je dosegel privolitev svojih ministrov, sam napotil v Tunis, da bi na mestu proučil reagiranje ne le tuniškega bega, marveč tudi drugih elementov.

Njegov nenadni odhod je povzročil v Parizu pravo presenečenje, na drugi strani pa je tudi okreplil ugled pogumnega in odločnega politika, ki se ne obotavlja, kadar je treba uresničiti načrte. In ko si javnost še ni opomogla od presenečenja sprčo njegovega nenadnega odhoda, je že prispela v Pariz vest o njegovem sestanku z begom, ko je Mendès-France dejansko že razglašal notranjo avtonomijo Tunisa.

Na podlagi Mendès-Franceove proklamacije je Tunis dobil notranjo samoupravo s pogojem »francoske navzočnosti« v Tunisu. Glavni pogoj za prehod na novi status, ki ga dobi Tunis s to proklamacijo, je bil, kakor je rekel Mendès-France, vzpostavitev reda in miru v deželi, prenehanje atentatov in terorističnih dejanj, ki so bili zadnje čase značilni za francosko-tuniško odnose. Ta pogoj ima svoje korenine tako v namenih samega Mendès-Francea, kakor tudi v stališču generala Königa, ki je na seji, na kateri je bil sprejet sklep o pripoznanju avtonomije Tunisu, zagrozil predsedniku vlade z odstopom.

Sklepi ministrskega sveta delno odkrivajo bistvo trenj med

predsednikom vlade in njegovim ministrom za narodno obrambo, degolizmom generalom Königom. Vlada je sklenila dati Tunisu notranjo samoupravo. S tem so spoznamumí vsi člani vlade, tudi general König. Vse kaže, da je na

Pierre Mendès-France

stal glavni spor v vprašanju procedure in uresničenja te samouprave.

Sklep o takojšnjem odhodu novih čet v Tunis — 6000 vojakov, ki se že vkrcajajo na ladje, pričča, da je v tem vprašanju general König zmagal in z grožnjo o odstopu prisilil Mendès-

Čestitke predsednika Tita za švicarski narodni praznik

Beograd, 31. jul. (Tanjug). — Predsednik republike je poslal predsedniku Švicarske konfederacije g. Rodolphu Rubattelcu brzojavko, v kateri mu pristočno čestita k švicarskemu narodnemu prazniku.

Sporazum o obvarovanju turške lastnine

Beograd, 31. julija (Tanjug). Danes ob 14. uri sta predstavnikta turške in jugoslovanske vlade, veleposlanik g. Iksel za turško vlado in veleposlanik dr. M. Baroš za jugoslovansko vlado podpisala sporazum o izpolnitvi protokola iz leta 1950 o obvarovanju turške lastnine, pravic in koristi sprčo podražavljenja in drugih ukrepov v Jugoslaviji. Podpisala sta ta sporazum s pogojem, da ga njuni vladi potrdita.

Pri podpisu sta bila navzoča člana turške delegacije g. Aitu in g. Esoj. Od Jugoslovancev so bili navzoči pooblaščení minister M. Jakšič, svetnik B. Radojević in D. Marić.

Grško-etipska konvencija o kulturnem sodelovanju

Atene, 31. jul. (AFP). Grški in etipski zunanji minister sta podpisala danes v Atenah konvencijo o kulturnem sodelovanju, ki določa izmenjavo študentov, profesorjev, novinarjev, industrijev in trgovcev med Grčijo in Etipoj.

Pogajanja o blagovni izmenjavi med jugoslovanskimi in čehoslovanskimi podjetji

Beograd, 31. julija. — Na Dunaju so se začela pogajanja o blagovni izmenjavi med Jugoslavijo in Čehoslovako, ki bi potekala s kompenzacijskimi dogovori. V delegacijah so predstavniki izvožno-uvoznih podjetij. Seja bo pod vodstvom predstavnikov Jugoslovanske zunanjetrgovinske zbornice oziroma Čehoslovške gospodarske zbornice.

Francea h kompromisu. Ne smemo pa pozabljati, da je sam Mendès-France v govoru ob investituri poudaril, da se ne bo uklonil grožnjam, niti uredil tuniško vprašanje pod pritiskom terorja in da bo šele potem, ko bo teror izginil in ko se bo vrnilo vzdušje obojestranskega zaupanja, možno uresničiti samoupravo.

Tuniškemu begu poslana Mendès-Franceova proklamacija je pravzaprav še zmeraj samo predlog in načrt. Šele čez nekaj dni bo znano, ali se je Mendès-Franceu posrečilo zadovoljiti zahteve raznih krogov tako v Tunisu kakor v Franciji. Imenovanje generala Boyer de Toura za generalnega rezidenta Tunisa in navzočnost maršala Juina v spremstvu Mendès-Francea naj bi preprečilo Francoze, da sklep vlade ni »protinacionalen« in da navzočnost Francije v Tunisu ni ogrožena. To naj naposled potrdi tudi odhod novih čet v deželo, ki naj bi dobila samoupravo.

Kako bo ta slednji argument vplival na ekstremne panarabske elemente v Tunisu, je seveda drugo vprašanje. Kar se tiče zmernih pristašev Neodestura, vse kaže,

da se je minister za afriška vprašanja Fouché, ko je sondiral njihova mnenja prepričal, da jih predlagana formula zadovoljuje. Nedvomno so zunanji vplivi ali bolje rečeno vplivi znotraj zahodne zveze delovali v smislu nagle ureditve tuniškega vprašanja. Angleški primer — umik iz Sueza — je bil vsekakor odločilen v smislu pridobitve najbolj konservativnih elementov v Franciji za koncesije v Tunisu in s tem za pomoč Mendès-Franceu.

Današnji »Monde« v uvodniku ne prikriva, marveč poudarja, tako angleški primer kakor tudi ameriški vpliv na stališče arabskih narodov. »Panarabska politika ZDA je rodila sadove,« poudarja »Monde«. V želji, da bi zagotovili sodelovanje arabskih držav v obrambi Sredozemlja, so Američani obrabljali vsa arabska glavna mesta. Stisnjena med arabski blok, ki teži po neodvisnosti, in zavezniki, ki niso nič kaj pridni navdušeni sprčo stanja v Severni Afriki, je morala Francija ukrepati hitro. Kakor v Zenevi, je tudi v tem primeru primorana tekmovali s časom. Bogdan Pešić

Notranja avtonomija Tunizije

naj bi bila zajamčena s posebno konvencijo — Političnim naj bi sledile še upravne, gospodarske in socialne reforme

Tunis, 31. jul. (AFP). Na dopoldanskem sestanku s tuniškimi bejem je Mendès-France predlagal reforme, po katerih bi dobil Tunis popolno samoupravo, obramba in zunanje zadeve pa naj bi bile prepuste pariski vladi. »Francoska vlada odkrito priznava in razglašá notranjo avtonomijo tuniške države in namerava to potrditi kot načelo svoje politike ter z dejanji omogočiti uspeh avtonomije,« je rekel Mendès-France tuniškemu begu. Francoski ministrski predsednik je v tej zvezi izrazil pripravljenost francoske vlade, da prepusti tuniškimi predstavnikom vodstvo notranjih zadev v Tunisu. Mendès-France je rekel, da je za obe deželi koristno, da bi Francija tudi v prihodnje skrbela za varnost v Tunisu in opravljala iz njegovih mednarodnih odnosov izviraajoče posle. Obljubil je tudi francosko pomoč pri gospodarskem in socialnem razvoju Tunisa.

Vse to pride v posebne konvencije, v katerih bodo natanko določene obveznosti obeh strani. Spori, ki bi nastali zaradi morebitne kršitve teh konvencij, bi prišli pred francosko-tuniško arbitražo in z njenimi odloki bi bilo

ustavljeno izpolnjevanje ukrepov, nasprotujočih tem določbam.

Mendès-France je baje zagotovil tuniškemu begu, da bo takoj po sklenitvi konvencij razglašena notranja avtonomija Tunisa brez slehernih omejitev, izvemšj omejitve, omenjene v konvencijah. Političnim naj bi sledile tudi upravne, gospodarske in socialne reforme, pri katerih bi Francija pomagala Tunisu. Mendès-France se je tudi obrnil na prebivalce Tunisa, naj ohranijo mir. Če pa bi se atentati nadaljevali, bodo francoske oblasti prisiljene seči po drastičnih protiukrepih.

Ugoden sprejem v Washingtonu

Washington, 31. julija (AFP). Potovanje predsednika francoske vlade v Tunis in osnutek reform, ki ga je predložil tuniškemu begu, so v ameriški prestolnici ugodno sprejeli. Politični krogi poudarjajo, da lahko ZDA samo pozdravijo predloge, ki jih je stavil Mendès-France, in izražajo upanje, da bodo pripomogli k vzpostavitvi reda v deželi ter trdni zvezi med Francijo in Tunisom.

Incident na meji z Albanijo

Najostrejši protest zaradi umora desetarja Momčila Malčića — Postavljanje obmejnih znamenj opuščeno

Beograd, 31. jul. (Tanjug). — V neposredni bližini jugoslovansko-albanske meje na planini Koritniku pri Prizrenu blizu karavle Krstec je začelo osem albanskih vojakov 30. t. m. ob 12.25 s puškami in brzostrelkami iz zasede na albanskem ozemlju streljati na skupino jugoslovanskih vojakov, zaposlenih z obnovo obmejnih piramid. Pri tem je bil na jugoslovanskem ozemlju ubit desetar JLA Momčilo Malčić.

Državni podtajnik za zunanje zadeve Veljko Mičunović je po-

zval danes dopoldne albanskega poslanika v Beogradu g. Bato Karafilija na razgovor in mu izročil najostrejši protest jugoslovanske vlade zaradi incidenta, ki so ga večeraj povzročili albanski graničarji. Državni podtajnik je sporočil albanskemu poslaniku, kako presoja jugoslovanska vlada stanje, ki je nastalo sprčo uboja pripadnik JLA v trenutku, ko

je na jugoslovanskem ozemlju izpolnjeval službene naloge na podlagi nedavno sklenjenega sporazuma med jugoslovansko in albansko vlado o obnovi mejnih znakov.

Predsednik jugoslovanskega dela mešane jugoslovansko-albanske komisije polkovnik Mihajlo Vojnović je poslal predsedniku albanskega dela mešane komisije pismo, v katerem ga obvešča, da je odredil, naj na jugoslovanski strani takoj opustijo vsa nadaljnja dela.

UBOJ JUGOSLOVANSKEGA VOJAKA

V živem spominu so Boškovi Zilovič, Branko Vujović in drugi pripadniki JLA, ki so minulo leto in prejšnja leta izgubili svoje življenje po streljih albanskih organov z albanskega ozemlja. V petek je izgubil svoje mlado življenje tudi vojak JLA Momčilo Malčić. Zaznamoval je obmejne napise v skladu s sporazumom jugoslovanske in albanske vlade. To je delal v prepričanju, da opravlja posel, ki bo v prihodnosti pripomogel k zaščiti življenja jugoslovanskih državljanov. Bil je prepričan, da opravlja delo v prid omejitve napetosti in za mir na svetu. Strelji z albanskega ozemlja so preprečili Momčilu Malčiću, da bi izpolnil svojo dolžnost v skladu z obveznostjo mednarodnega sporazuma. Toda ti strelji mu niso preprečili, da bi izpolnil svojo domoljubno dolžnost. Vsi njegovi tovariši in mi vsi se ga z bolejšjo spominjamo.

Očitno je, da gre za najnavadnejši uboj, in sicer zavesten in organiziran uboj. Takšen uboj ni moč z ničimer opravičiti, z ničimer nadoknaditi in z ničimer primerjati.

Okoliščine, v katerih je bil ta zločin storjen, pa dajejo temu uboju vse elemente, da je mednarodni zločin, zločin proti mednarodni pravici, zločin proti miru in mednarodni varnosti. Vtem ko je Jugoslavija storila vse v zlic trpkim izkušnjam sprčo agresije proti neodvisnosti in suverenosti, pa vendarle sedaj normalizira svoje odnose s sosedi v prid miru na svetu Albanija pa dela prav nasprotno od tistega, kar želi propagandno doseči z »miroljubnimi« deklaracijami. Grob napad na sporazum, ki ga je albanska vlada podpisala in za katerega je dala tudi pobudo, ne le dokazuje, kakšno odgovornost ima Jugoslavija v takšni soseščini, marveč je tudi prepričljivo sprčevalo o albanskem režimu.

Vremensko poročilo hidrometeorološke službe

Stanje dne 31. julija 1954 ob 7. uri: Frontalne motnje, pod katerih vplivom je bila ponoči tudi Slovenija, so se pomaknile proti jugovzhodu. Za Alpami se je zgradil slaboten klin azoranskega zračnega pritiska, ki pa je začel ponovno slabeti na svojem severozahodnem delu. Preko srednjega Atlantika in Biskajskega zaliva potulelo proti srednji Evropi nove frontalne motnje, tako da bo izboljšanje vremena le prehodnega značaja. Dopoldne je bilo v Jugoslaviji oblačno vreme s padavinami v vzhodnem delu Slovenije, na Hrvaškem in v Bosni, v zahodnem delu Slovenije pa so nastopile razjasnitve. V Makedoniji je bilo pretežno jasno vreme. Temperature so bile med 13 in 17°C, ob Jadranu in v vzhodnem delu države med 18 in 26°C, v Makedoniji pa do 33°C.

Vremenska napoved za nedeljo, 1. avgusta: Pretežno lepo vreme z delno oblačnostjo. Temperatura se bo nekoliko dvignila. Izgledi za prvo polovico tedna: splošno lepo vreme z delno oblačnostjo in sorazmerno precej visoko temperaturo, nato pa nastopila prehodna menišočna oblačnost s krajevnimi nevihtami. Temperatura bo nekoliko padla.

Praznik makedonskega ljudstva

Jutri, dne 2. avgusta, bo minilo deset let od prvega zasedanja ASNOM (Antifašistično sobranje narodnog oslobodjenja Makedonije), na katerem se je ASNOM proglašil za zakonodajno in izvršno telo Makedonije v okviru federativne skupnosti jugoslovanskih narodov. Ta praznik bo vse makedonsko ljudstvo zelo svečano proslavilo. Že doslej se organizacije SZDL, Zveze borcev in druge v oseh krajih organizirale veliko število proslav. Največja proslava pa bo jutri v kraju Sveti Prohor Pčinjski, kjer bo slavnostno zasedanje Narodnega sobranja Makedonije v isti dvorani, kjer je bilo 2. avgusta 1944 prvo zasedanje ASNOM. — Na sliki vidimo zgradbo Narodnega sobranja Makedonije v Skoplju.

PRED VELIKO DELOVNO ZMAGO V JABLANICI

Use to smo zgradili z lastnimi silami

V Jablanici se bo vrtela največja doma izdelana turbina

Po večletnih naporih graditeljev bo v kratkem času začela obratovati hidroelektrarna Jablanica na Neretvi, najmočnejši vir hidroelektrične energije v naši državi. Skoraj hkrati se bo zavrtel prvi turboagregat hidroelektrarne Ovčar Banja na Zahodni Moravi, že nekaj tednov pa obratujeta hidroelektrarna Jajce II na Vrbasu in hidroelektrarna na slapovih Une. K uspehu graditeljev teh štirih hidroelektrarn je mnogo pripomogel tudi kolektiv tovarne Litostroja, ki je za vse te elektrarne izdelal potrebne turbinske naprave.

Za Jablanico so v Litostroju izdelali dve turbini, za tretjo, ki jo je dobavila italijanska tovarna »Tossi«, pa so napravili pomožne naprave. Jablaniške turbine so ne le največje vodne turbine v naši državi marveč tudi največje, ki smo jih doslej izdelali doma. Načrte za te turbine so v konstrukcijskem oddelku Litostroja napravili že leta 1950, naslednje leto se je začelo delo v delavnicah, lani pa so že dobavili obe kompletni turbinski napravi, ki vsaka tehta 160 ton. Moč vsake izmed turbin je tako velika, da zaleže skoraj za vseh sedem turbin hidroelektrarne na Fali. Jablaniška hidroelektrarna pa bo imela po dokončni opremi kar šest takih močnih agregatov. Pri polni obremenitvi, se pravi pri izkoriščanju vodnega padca 110 metrov in pri pretoku nad 31 kubičnih metrov vode na se-

kundo, bo vsaka jablaniška turbina dajala 40.000 konjskih moči. Seveda pa se razvoj Litostroja glede gradnje največjih vodnih turbin ne bo ustavil pri velikih jablaniških turbinah, saj so v tovarni pridno na delu, da dovršijo še močnejše turbine, in sicer velike Peltonove turbine za hidroelektrarno Mavrovo. Prvo morajo dobaviti že prihodnje leto. Vsaka turbina za Mavrovo pa bo imela 50.000 konjskih moči, to je skoraj toliko, kakor vse tri turbine Mariborskega otoka skupaj. Medtem pripravljajo oziroma so že pripravili v konstrukcijskem oddelku Litostroja načrte za še večje turbine, in sicer za hidroelektrarne, ki smo jih komaj začeli graditi oziroma jih bomo šele začeli graditi. Tako so izdelali načrte turbin za veliko hidroelektrarno Peručica, ki so jo letos začeli graditi na Gornji

Zeti v Črni gori. Ta elektrarna bo potrebovala 6 turbin, ki bo vsaka imela 53.000 konjskih moči, konstruirane pa so za izkoriščanje mogočnega vodnega padca 526 m. Za veliko hidroelektrarno Kokin Brod v Srbiji pa pripravljajo načrte za dve Francisovi spiralni turbini, ki bo vsaka pri izkoriščanju vodnega padca 346 metrov dajala kar 68.500 konjskih moči.

Ta teden je bila na Mestnem ljudskem odboru Ljubljana prisrčna slovesnost, v kateri je predsednik MLO Ljubljane dr. Dermastja izročil ukaze in knjižice za umrle narodne heroje s področja Ljubljane njihovim svojcem. Tako je za padlega narodnega heroja Milana Česnika prejel odklovanje njegov oče Mihael Česnik. Za padlega heroja Zvonimirja Runka so prejeli odklovanje njegovi starši, za heroja Ernesta Eyperja njegova mati Ivanka Lokar. Za narodnega heroja Jožeta Kerenčiča sta bila ukaz o proglasitvi za heroja in knjižica podeljena njegovi ženi Kerenčič Mariji. Za heroja Toneta Zerjela je prejela odklovanje njegova mati Liza Zerjal, za Toneta Trtnika starša Janez in Antonija Trtnik, za heroja Cveta Močnika — hči Cvetka Močnik, za Liziko Jančar — mati Elizabeta Jančar ter za Matevža Veluščka njegov sin Janez. Razen tega so prejeli ukaze za narodne heroje Janežič Vido, Kucler Antonijo, Kovatič Jožeta in Belič Malči njihovi sorodniki. — Na sliki vidimo svoje padlih herojev v pogovoru z dr. Marijanom Dermastjo.

Čestitka predsednika republike predsedniku Narodnega sobranja LR Makedonije

Beograd, 31. jul. Predsednik republike Josip Broz-Tito je poslal predsedniku Narodnega sobranja LR Makedonije Lazarju Koliševskemu to-le čestitko: »Najtopleje čestitam makedonskemu narodu in Vam, tovariš predsednik, k zgodovinskemu dnevu Ilindenske vstaje — 2. avgustu ter pošiljam tople pozdrave in najboljše želje za blaginjo in napredek Vaše republike. Smrt fašizmu — svoboda narodu! Josip Broz-Tito

Obdavčenje avtorskih honorarjev in dohodnina od honorarnega dela

S prvim avgustom začne veljati zakon o davku na dohodek od avtorskih pravic, ki ga je v začetku julija sprejela Zvezna ljudska skupščina, hkrati pa tudi uredba o spremembi uredbe o dohodnini, ki se nanaša na obdavčenje dohodkov od honorarnega dela.

Po zakonu o davku na dohodek od avtorskih pravic (Služb. list FLRJ št. 31) se obdavčijo dohodki od književnih, upodabljalovih, glasbenih, filmskih in podobnih del ter od znanstvenih in strokovnih del v izvorniku, prevodu, kopiji ali reprodukciji, nadalje dohodki od publicistične dejavnosti, od nagrad na natečajih za umetniška, znanstvena in projektantska dela, od izdelave skic in risb, od recenzije, redakcije, lekture in podobno ter dohodki od prodaje prototipov za izdelke uporabne umetnosti.

Za dohodek od avtorskih pravic se ne štejejo dohodki od patentov, izumov in tehničnih izpolnitvev, od katerih se plača dohodnina. Razen tega se ta davek ne plačuje od nagrad, ki se dajejo iz proračunskih sredstev ali jih dajejo gospodarske in druge organizacije ali tuje države in mednarodne organizacije za uspeh in zasluge v umetnosti in znanosti. Prav tako se davek ne plačuje od tistega dela dohodkov od publicistične dejavnosti, ki se šteje za dohodek iz delovnega razmerja in je osnova za plačevanje prispevka za socialno zavarovanje.

Sum davek znaša pri davčni osnovi do 50.000 din 4%, za zneske nad 50.000 do 100.000 din 6% itd. tako, da doseže davek po lest-

Seja predsedstva Glavnega odbora SZDL Makedonije

Skopje, 31. jul. — Jutri bo v Skopju seja predsedstva Glavnega odbora SZDL Makedonije. Na seji bodo razpravljali o delu organizacij SZDL v minulem letu, o ustanavljanju komun in komunalnih skupnosti ter o nekaterih vprašanih ideološkega in političnega dela na vasi.

vici za zneske nad 1 milijon din 20%. Davčna osnova pa je vsak poseamezni znesek, ki ga davčni poseameznec prejme od posameznega izplačnika za posamezno delo (ali za več del skupaj v isti številki periodičnega lista, revije, zbornika) oziroma za več del po skupni pogodbi za ta dela. Pri dohodkih, ki jih obračunava ustanova za varstvo avtorskih pravic, se vzamejo za osnovo dohodki, izplačani v teku leta, pri čemer velja, da se smejo dohodki od malih avtorskih pravic uveljavljati samo po taki ustanovi (izjema velja za taničje od izvajanja glasbenih del v narodnih gledališčih in za izvajanje simfonij). Davek mora obračunati in odrediti izplačnik pri vsakem izplačilu; v primeru izplačila v obrokih pa po stopnji, ki ustreza seštevku obrokov. Če pa prejme avtor dohodek od druge fizične osebe, mora prijaviti prejeti dohodek v 15 dneh in plačati ustrezní davek.

Davek na dohodek od avtorskih pravic se plačuje na poseben račun pri Narodni banki FLRJ, sredstva tega davka pa so namenjena za pospeševanje kulturne dejavnosti in za socialno zavarovanje umetnikov.

Po spremenjeni in dopoljeni uredbi o dohodnini se od 1. avgusta plača od dohodkov iz dopolnilnega delovnega razmerja oziroma od honorarnega dela (honorarjev, nagrad in pod.) davek v znesku, ki ustreza predpisani davčni stopnji od kosmatega dohodka po 118. členu uredbe, se pravi v predpisanim odstotku ob vsakem izplačilu. Le če je honorarno delo edina in glavna zaposlitev in se opravlja v delovnem času, ki ustreza rednemu delovnemu času za tako delo, se davek ne plača.

Kot dohodki, od katerih se plača davek, so mišljeni tudi dohodki iz posebnega pogodbenega razmerja z gospodarsko, združeno ali družbeno organizacijo ali državnim organom ali zavodom, s katerim je ustanovljeno stalno delovno razmerje. Dohodnina iz dopolnilnega delovnega razmerja pa se ne plača od dohodkov iz delovnega razmerja sezonskih kmetskih delavcev in od dohodkov od dela oseb, ki se od časa do časa namenjajo za nakladanje, razkladanje ali prekladanje, če ne gre za stalne transportne in obalske delavce, ki niso v delovnem razmerju, pa plačajo dohodnino.

Na začetku pomembnega dela

(Nadaljevanje s 1. strani)

znej bodo postali skupnost komun. sčasoma pa bo prišla na ordo tudi združitve tistih okrajev, ki so gospodarska in zemljepisna celota in ki imajo skupne koristi, v večjo skupnost komun.

V postopnem prenašanju pristojnosti z okrajev na občine, ki ne bo nič drugega, kakor preobrazba občin v komun, se bo pojavil tudi problem združitve občin. Že zdaj lahko vidimo dokaj močno težnjo po združitvi manjših in nerazvitih občin. Ta težnja je delno razumljiva, če pomislimo, da bodo imele gospodarsko močnejše in bolj razvite občine tudi večje pravice. Toda tega dela se je treba lotiti pazljivo in upoštevati mnenje volilcev, pogosto za skupno življenje, perspektive gospodarskega razvoja itd. Pozabiti tudi ne smemo, da lahko področja sedanjih občin spreminjamo samo z zakonom.

Nekateri okraji, kakor na pr. dubrovaški in kumanovski, so že določili vrsto pristojnosti, ki jih lahko prezeajo gospodarsko močnejše in bolj razvite občine, brž ko bo to s statutom teh okrajev formulirano. Tudi v večini okrajev takšne možnosti proučuje. Prve izkušnje kažejo, da so te možnosti večje, kakor bi lahko človek pri hip misli. Na občine lahko z okrajnih ljudskih odborov prenesemo mnoge pristojnosti s področja gospodarskega planiranja, sestavljanja proračunov, s področja gospodarstva, prosvete in kulture, ljudskega zdravja, socialne politike, delovnih odnosov itd. Samo s področja gospodarstva bi lahko po tečaj Izorščaka sveta Srbije z okrajnega ljudskega odbora prenesli na občino 38 raznih pristojnosti.

Snovanje komun je zdaj že tehten splošni jugoslovanski problem, gospodarski in politični problem, katerega ureditev bo zahtevala mnogo naporov, proučevanja in časa. Postopni prenos pristojnosti z okrajnih na občinske ljudske odbore je prvi velik korak k tem velikim in pomembnim delom.

Občina desetih narodnih herojev Polje pri Ljubljani praznuje

Ljubljana, 31. julija. Z otvoritvijo treh razstav in s kulturnimi nastopi so danes prebivalci Polja pri Ljubljani začeli svoj občinski praznik, ki se bo nadaljeval do prihodnje nedelje. Hkrati so šafete odnesle baklje h grobovom žrtev fašističnega terorja na Urh, kjer bodo gorele ves teden v spomin tistim, ki so dali

svoja življenja za svobodo. Razstava v Domu »Partizana« zelo nazorno prikazuje revolucionarno gibanje v Polju in okoliških vaseh takoj po prvi svetovni vojni. Poleg slik prvih komunistov in voditeljev naprednega gibanja (Peter Cermelj, Franc Černe, Ivan Maček, Pepca Kardeljeva in drugi) so prikazani prvi zbori dru-

štvo »Svoboda«, stavke in druge oblike političnega gibanja vse od 1919. leta naprej. Najbogatejši, poslednji del razstave prikazuje udeležbo te občine v NOB. Verjetno je malo občin, ki imajo čast razstaviti deset slik svojih narodnih herojev, kot je to v Polju. Štirje od teh: Jože Moškrič, Tone Trtnik, Albin Grajzer in Rudi Mahnič so padli. Ostalih šest pa je danes večina na odgovornih mestih naše armade in ljudske oblasti. Poleg herojev pa je 450 slik padlih borcev in žrtev fašističnega terorja, ki so jih organizacije Zveze borcev s težavo zbrale pri svojih in sorodnikih ter pripravile za razstavo. Vendar niso uspeli zbrati vseh slik, kajti skupno je v tej občini bilo več kot 500 padlih borcev in žrtev okupatorja.

Na gospodarski razstavi ima najvidnejše mesto tovarna papirja v Vevčah. Prikazan je proizvodni postopek te industrije od lesa oziroma celuloze do končnih izdelkov najfinjšega papirja. Hkrati so na razstavi prikazali svoje izdelke mnogi privatni obrtniki, zlasti mizarji, kovači in drugi.

Vsi preživeli borci štirinajste divizije, ki so se udeležili februarskega pohoda na Štajersko, naj se nemudoma pisмено javijo Glavnemu odboru Zveze borcev NOV Slovenije, Erjavčeva 16, p. p. 195, pod šifro »Štirinajsta«. Navedejo naj: ime in priimek, partizansko ime, datum in kraj rojstva, datum vstopa v NOV, enota (vod, četa, bataljon in brigada) in funkcija med pohodom, s katerimi odklovanji so odklovanji in točen naslov.

Priljubljeni štab za udeležbo proslave na Ostrožnem

Pozdrav graditeljem Jablanice

Jablanica, ponos naših naporov in boja za socializem, naprava, katere dograditev nestrno pričakujejo vsi naši narodi, delo, ki simbolizira vse težave in muke nastajanja, pa tudi radost in zmago socializma, ta ponosna elektrarna bo začela za poskušno obratovati. Dolgo je že tega, ko so začeli graditelji uresničevati zamisel inženirja Černija in skupine naših strokovnjakov. Na deroči Neretvi so roke naših ljudi smelo potegnile brazdo, iz katere so se začeli dvigati obrisi vitkega jezua, ki je zdaj končno zagradil Neretvi pot.

Na tem gradbišču je bila izbojena ena prvih naših zmag proti Informburoju. Ko so že naročeni stroji ostali v doranah čeških tovarn, so se naši strokovnjaki in delavci lotili težavnega dela, da bi izdelali opremo za Jablanico. Delali so delavci in strokovnjaki »Rade Končarja«, »Litostroja«, mariborske »Hidromontaže«, na desetine podjetij širom po naši državi. Nad njeno graditvijo so bedeli strokovnjaki s fakultetnih inštitutov Beograda, Zagreba in Ljubljane. Jablanica je skupno delo vseh narodov Jugoslavije, simbol bratstva in enotnosti, simbol skupnega boja in skupne zmage.

Mnogo noči so prečuli graditelji. Ta boj je zahteval tudi človeške žrtve, večkrat je prišlo do zastoj in graditelji so morali premagovati na videz nepremagljive težave. In vendar praznujemo na legendarni Neretvi, kjer je že popisana ena najslavnejših epopej našega boja med vojno, novo zmago. In ne samo to. Jablanica je bila velika šola, kovačnica novih ljudi, smelih v sklepah, neutrudljivih v delu. Posamezniki so delali na jezui po več let. Njihove izkušnje pa so tako bogate, da se lahko lote najtežavnijih del na področju elektrifikacije. Mnogi so se že namenili na nova gradbišča, obogateni z dragoceni izkušnjami, ki so si jih pridobili na Jablanici.

Zdaj, ko vode Neretve prokariat v zgodovini pljuskajo ob močni jez in ko se ustavljajo pred vitkim jekleno-betonskim orjakom, pošiljajo vsi naši narodi tople pozdrave tisočim znanim in neznanim graditeljem, znanim in neznanim junakom elektrifikacije, ki so svoj trud in znoj pomešali med beton in železo jablaniške hidrocentrale.

Njim veljajo najtoplejši pozdravi in želje, da bi želi na področju elektrifikacije nove zmage in uspehe.

S. Korač

Pred preiskovalnim sodnikom

Morda bi bilo dobro, da bi ta ali oni preiskovalni sodnik pripovedoval o svojem delovnem dnevu, o tistem pisarniškem času od sedmih do dveh, ko mu ni dolgočas, ko nima miru in ko njegovo delo ni preprosto. Najti resnice v preiskavi, ko imaš že razlogo, da dvomiš, da je človek storil kaznivo dejanje, priskrbi sodišču dovolj dokumentarnih dejstev o storjenih krivici ali razpršiti v preiskavi zablude, oprostiti nedolžnega, po krivom obdolženca človeka, to je vsakdanje delo preiskovalnega sodnika. Preiskovalni sodnik ne sedi samo v svoji pisarni. Večas mora nenadoma odhiteti kam zaslišati prič, pomagati pri preiskavi ali pa mora sploh zapustiti področje svojega okrožnega sodišča in prevoziti več sto kilometrov, la koga zasliši ali kaj podobnega.

NEVIDNI KANALI IN POHLEPNI PRODAJALCI SREČK

Vsi vedo, da ne polemiziramo o tem, da ima Državna razredna loto-

rija plemenite namene. Že večkrat smo brali, kam grejo njeni dohodki. V tem oziru ne moremo nikomur ničesar očitati. Toda proti našim in prek njih ter mimo naših so nevidni kanali, pri katerih neslišno odteka denar v potokih ne v najboljše roke.

Na dan žrebanja, vsakega 23. v mesecu, morajo prodajalci srečk ne prodane srečke izročiti pošti v predpisano zapечатih ovitkih ali pa kakor pač ta procedura predpisuje. Neki prodajalec v Mariboru je prodal srečke izdele izdele, ko je po radiu zvedel za izid žrebanja. Tedaj je hitro pobral iz blokov srečke, ki so zadele, ostale pa zavil in odnesel na p-što. Tam je dobil potrdilo s predpisanim šifrom, da je srečke prodal nekaj minut pred dvajseto uro. Vsakega 23. v mesecu, prav tisti dan, je bila njegova žena kot poštna uslužbenka dolžna pri okencu, kjer sprejemajo srečke. Zadeva je prišla na dan. Sko da znaša kakih 900.000 din.

To početje so odkrili in krivec ob sodili. To pa ni edni primer. Preiskovalni sodnik je nedavno odredil, da so zaprli nekoga prodajalca srečk iz Beograda. Direkcija Jugoslovanske loterije je prijavila, da ji dolguje ta prodajalec 400.000 din za prodane srečke in da nima niti para. Mož je prišel v preiskovalni zapor zato, ker ni plačal srečk. Ni pa edini, ki se ukvar-

ja s takšnim poslom. Naj zadovo pojasnimo. Ko mine na dan žrebanja po dne, mnogi prodajalci odbrže po sto, dve sto ali več sto neprodanih srečk. Uporabijo namreč na račun vezanih števil, mislijo in zanesljivo odstotek dobička, vse to pogrejejo v bujni domišljiji in posode z nešteti podobnimi primeri. Na enem žrebanju izgubi tak prodajalec 50.000, na drugem, ker se je treba izmuzniti tudi za prejšnje, 100.000, dalje 200.000. Tako se kopiči število prodanih in neprodanih srečk, ker jih prodajalci sami kupujejo ali bolje rečeno pridreže mnogo, ne da bi mogli plačati. Računajo pač, da se jim bo sreča nasmehnila in da bodo dobili kup denarja.

Potem gre vse hitro in preprosto: ovadba, javni tožilec — preiskovalni sodnik. To je samo en primer, ne verjamem pa, da jih ni več. Le da ima direkcija Jugoslovanske loterije čuden kriterij, komu bo dovolila še nadalje igrati v razredni loteriji s tuji denarjem in komu ne. Prodajalca, ki se je že zadožil, menda sploh ne ovadijo, ker nomara tudi sami čakajo na srečno naključje.

OBICAJEN PRIMER

Včasih preiskava zahteva, naj preiskovalni sodnik hitro zapusti pisarno in gre zasliševati prič. M. M. je bil samo nekaj mesecev po vojni prost-

Med dvema obravnavama, med dvema obsodbama je kaj ukradel ali koga oropal. Nedavno so ga spet ovadili. Prisljnil se je bil k neki družbi, v kateri ni nikogar poznal, popival je z že na pol pijanimi ljudmi in ko so tuči v kavarni že ugasnile, gostje pa odšli domov, je M. M. najbolj pljanega iz družbe odpeljal s seboj, mu med potjo ukradel uro in ga spravil spat. M. M. je bil aritiran, toda njegova žena je kot prič pred preiskovalnim sodnikom izjavila, da je njen mož uro kupil z izkupičkom za njen prstan. Na vprašanje, ali je še komu to znano, se je žena spomnila in povedala neko ime. Preiskovalni sodnik je takoj šel zasliševati novo prič. Izjavi sta si nasprotje. Tudi v mnogih drugih primerih je od trenutka, od one same izpovedbe odvisno, ali bo sodnik zadovo takoj pojasnil, ali pa se bo preiskava sukala v krogu, dokler ne bo prišla na pravo pot.

Preiskovalni sodnik odloča o preiskovalnem zaporu. Včasih se pripoti, da javni tožilec predlaga preiskavo, kako se je zgodilo z M. M., ki se je ukvarjal s prodajo stanovanj, hkrati pa predlaga tudi preiskovalni zapor. Preiskovalni sodnik pa je ta predlog zavrnil. Zadeva je prišla pred višjo instanco in tožilec predlog je bil zavrnjen.

Pred pisarno preiskovalnega sodnika sedi navadno na klopi kak čtan obdolženec družine in čaka, da mu dovolijo sestanek z obdolženecem v preiskovalnem zaporu. Ne oglašajo pa se ponujajo preste,

samo sorodniki. Ko sem sedel v pisarni preiskovalnega sodnika je prišel tudi advokat s prošnjo, naj mu dovolijo sestati se z njegovim klientom v preiskovalnem zaporu. Preiskovalni sodnik seveda dovolil sestanek, če to ne škoduje preiskavi ali če ni letniška uprava obdolženca to pravico odrekla zaradi disciplinskega prestopka, storjenega v preiskovalnem zaporu.

BESEDA O PRESTAH

Vsak dan se vrste pri preiskovalnem sodniku ljudje različnih poklicev, ki morajo odgovarjati za to ali ono. Sodnik Rajčević pravi, da ima največ opraviti s kriminalom v gospodarstvu in z običajnim kriminalom, najmanj pa z uboj in vojskimi zločini. Najin pogovor se je bližal koncu in sodnik je že utrujeno odgovarjal na vprašanja.

»Morda bi bilo dobro napisati nekaj o prestah,« je dejal.

»O kakšnih prestah?«

»Neko dekle je poverljivo v podjetju, kjer je služilo, 300.000 din. Ko so jo prignali iz preiskovalnega zapora v podjetje, da bi ugotovili, kako je z njeno poverbo, so ji bilve tovarnišce ponudile preste. Morda je to malenkost, toda mar ne bo dekle, ki je okradlo skupnost in oškodovalo podjetje, pomislilo, da je postalo junakinja, ker je kradla? Vidite, namo, da bi jo v podjetju obsodili, j iskalnem zaporu. Ne oglašajo pa se

V. Jovanovič

Med azijskimi socialisti

Konec maja je bil v planinskem kraju Kalo v srednji Burmi tretji sestanek Biroja Azijske socialistične konference (ASK). Ustanovitev te organizacije januarja 1953 je bila važen dogodek, ker so socialistične stranke in gibanja v Aziji s tem prikratk stopila na mednarodno tlorišče kot posebna, organizirana sila, s katero morajo vsi računati. Vodstvo angleške laburistične stranke je skušalo pozneje čimbolj vplivati na azijske socialiste, da bi se povežali z Socialistično internacionalo. Azijski socialisti pa so gledali na to prizadevanje skeptično in sklenili, da bodo vsaj v prvi fazi čim samostojnejši. Na ustanovni konferenci v Rangunu so sklenili ustanoviti Biro ASK, ki naj bi se kot ožje telo konference ukvarjal s tekočimi političnimi, organizacijskimi in drugimi vprašanji ter pripravljal zasedanja Konference vsako drugo leto. Biro se sestane vsakega pol leta.

Tretji sestanek bi moral biti konec aprila v Bandungu o indonezijski, pa delegati izraela niso dobili od indonezijske vlade vizumov. Tako je vodstvo ASK sklenilo, da bo sestanek v Burmi. Na njem so obravnavali kakih 20 vprašanj. Med najvažnejšimi je bila dejavnost Antikolonialnega biroja ASK in poveževanje azijskih socialistov s protikolonialnimi osvobodilnimi gibanji v drugih delih sveta, predvsem v Afriki. Antikolonialni biro ASK ima koordinacijski odbor, v katerem je pet predstavnikov ASK in pet predstavnikov protikolonialnih osvobodilnih gibanj, in sicer dva iz Afrike in eden iz Malaje, dve mesti pa sta rezervirani za Arabce iz Severne Afrike, ki nečje sodelovanje, ker je v tem biroju tudi predstavnik Izraela.

Boj proti kolonializmu

Tik pred sestankom Biroja ASK je bilo zasedanje Antikolonialnega biroja. Njegov predsednik U Co Njen je zlasti opozoril na novi sovjetski kolonializem in imperializem, češ da je še nevarnejši, ker je brezobzirnejši in bolj sistematičen, ker nastopa v imenu »svetovne komunistične revolucije«.

Tako lahko zbuja še večje iluzije v delu levo orientiranih ljudi v Aziji. Ta U Co Njenova izjava je napravila na javnost vtis, da gre za novost v stališču burmanskih socialistov. Zdelo pa je na ostro reakcijo indijskega delegata, R. Lohija, glavnega tajnika narodne socialistične stranke Indije. Po njegovem mnenju bi utegnili ta izjava oslabilo boj proti klasičnemu zahodnemu imperializmu, ki je manj nevaren od sovjetskega, pa tudi boj azijskih socialistov proti kominforizmu. U Co Njen mu je ugovarjal, češ da sta oba imperializma enako sovražna azijskim in drugim kolonialnim narodom. Pri tem je poudaril, da je Zveza komunistov Jugoslavije doslej edina stranka, ki je nastopila proti sovjetskemu biokratizmu in imperializmu z najglobljo in najtesnejšo socialistično kritiko.

Povezava z afriškimi osvobodilnimi gibanji

Na sestanku Antikolonialnega biroja so poročali tudi o položaju v Afriki ter ondodnih osvobodilnih gibanjih in organizacijah. Ta gibanja nenehoma naraščajo in se skušajo povežati tako v regionalnih, kakor tudi v splošnih afriških okvirih. V glavnem mestu Zlate obale Akri so ustanovili tako imenovano Regionalno zahodnoafriško konferenco, ki naj pripravi kongres

MALA KONFERENCA ZA INDOKINO

se prične danes popoldne v New Delhiju

New Delhi, 31. jul. (Tanjug). Jutri se začne v New Delhiju »mala konferenca za Indokino«, kakor tamkaj imenujejo uvodni sestanek predstavnikov Kanade, Indije, Poljske, treh indokitajskih dežel, Vietminha in Francije. Jutrišnje dopoldanske seje se bodo udeležili samo predstavniki treh dežel, sodelujočih v nevtralni komisiji za Indokino. Na seji bodo pod Nehrujevim predsedstvom sklepali o dnevnem redu »male konference«. Naloga konference bo podrobno proučiti vlogo nevtralne komisije in raziskati stališče prizadetih strank do posameznih določb ženevskega sporazuma. Seje bodo tajne.

V New Delhi so doslej prišli: dela francoske in kanadske delegacije ter vsa laoska delegacija. Delegacije Kambodže, Vietminha, Vietnam in Poljske so na poti. Pričakujejo, da bodo jutri popoldne zbrane vse delegacije.

Binh Ninh

namesto Trung Džiuja

Hanoj, 31. jul. (AFP). Clani mešane komisije za premirje se baje pripravljajo, da bi zapustili Trung Džiu, ker se bo spričo premikov čet ta vas znašla sredi cone pod nadzorom Vietnama. Zategadelj je vietnamska vlada predlagala, naj bi bil novi sedež komisije Binh Ninh, 30 km severovzhodno od Hanoja.

Prvi ranjenci iz Vietminha

Hanoj, 31. jul. (AFP). Sinoči je prispelo v Hanoj iz Vietrija 120 ranjenih in bolnih ujetnikov, pripadnikov čet francoske unije.

niso na jasnem. Važni mednarodni dogodki so jih našli nepripravljene. Spričo najnovejšega razvoja mednarodnega položaja so se znašle vlade in socialisti azijskih dežel pred novimi problemi. Oba bloka si prizadevata pritegniti te dežele v svoj tabor. Na eni strani gre za splošni vojaški in politični pritisk Sovjetske zveze in Kitajske na dežele jugovzhodne Azije, na drugi pa za prizadevanje ZDA, da bi sklenile svoj obrambni pakt v Jugovzhodni Aziji. Doslej so bile te dežele zunaj blokov. Položaj v njih je drugačen, kakor v Evropi, ki je že dolga leta razcepjena.

Prav azijski socialisti nasprotujejo blokom in njihovim paktom. Priporočajo neodvisnost v vseh azijskih deželah je bila nekakšen kompromis. Oblast je dobila buržoazija, često fevdalne skupine. Te vladajoče stranke in skupine v gospodarsko zelo malo razvitih deželah niso sposobne, da bi do kraja zagotovile njihovo neodvisnost. Edina izjema je Indija pod Nehrujevim vodstvom. Po mnenju azijskih socialistov bi pomenila vključitev teh dežel v bloke še večjo podreditv njihovih vlad in celih dežel tujim koristim. Pa tudi v tem oziru azijski socialisti še nimajo enotnega stališča in jasnih nazorov. Glavni tajnik stranke indijskih socialistov je na sestanku predlagal, naj bi sklenili neodvisen obrambni pakt v deželah jugovzhodne Azije, hkrati pa obsojili ameriško prizadevanje za ustanovitev Zahodu naklonjenega azijskega pakta in politiko pritiska sovjetskega bloka. Tega predloga pa drugi delegati niso podprli. Zato se je Biro omejil na tri resolucije, in sicer o vprašanju razorožitve in atomske energije, o Indokini in o Koreji.

Za razpravo o mednarodnem položaju je bilo tudi značilno, da so se azijski socialisti malo ukvarjali z evropskimi vprašanji in da pravzaprav napačno razumejo položaj Evrope in njene napore. Često ne vidijo, da se razcepjena Evropa na svoj način in čedalje bolj bori proti politiki blokov. V Evropi vidijo mnogi samo nekakšno središče držav, ki imajo kolonije.

Aleksander Sokorac

Proti politiki blokov v južnovzhodni Aziji

Ustanovitev Antikolonialnega biroja in sklepi o njegovi dejavnosti so bili najplodnejši uspeh tretjega sestanka Biroja ASK. Ko pa so obravnavali mednarodni položaj, se je pokazalo, da si azijski socialisti v nekaterih važnih vprašanjih še

Naneti odnosi med Indijo in Portugalsko

Indijski konzul v Goi priprt, portugalski v Bombayu pregnan iz Indije

New Delhi, 31. jul. (Reuter). Portugalska je obvestila indijsko vlado, da bo jutri izdala nove ukrepe za dostop indijskih državljanov na ozemlje portugalskih posesti v Indiji. Kdor bo hotel na ozemlje portugalske posesti, bo moral imeti od jutri dalje potno dovoljenje portugalskega konzulata.

Uradno je bilo tu objavljeno, da je indijska vlada protestirala pri portugalski vladi proti aretaciji indijskega konzula v Goi. Na portugalski strani pa so razglasili, da bo indijski konzul ostal v priporu, dokler ne bo portugalski konzul v Bombayu, ki so

ga indijske oblasti včeraj izgnale, prispel v Goo.

PRIPRAVE ZA OSVOBODITEV GOE

Bombaj, 31. jul. (AFP). Indijski socialistični prvak Goraj, ki organizira in zbira »oborožene sile« za osvoboditev Goe, je izjavil, da se je priglasilo 150 prostovoljcev, ki bodo 15. avgusta vkorakali v to portugalsko posest. To je prvi korak za osvoboditev Goe izpod portugalskega jarma. Prostovolci se bodo jutri sestali v Belgamu na meji portugalskega ozemlja, kjer se bodo pripravili na akcijo. V kratkem se bo začelo gibanje »pasivnega odpora« za osvoboditev portugalske posesti Diu, ki meji z indijsko državo Soraštro.

Van Dong še vedno v Moskvi

Moskva, 31. jul. (Tanjug). V Moskvi se še zmeraj mudi namestnik predsednika vietnamske vlade Fam Van Dong. Vietnamsko poslanstvo v Moskvi je njemu na čast priredilo sprejem, ki so se ga udeležili Malenkov, Hruščev, Bulganin ter ostali voditelji vlade in stranke. Izmed diplomatskih predstavnikov zahodnih dežel se je sprejema udeležil le francoski odpravnik poslov.

Kitajski zunanji minister Cu En Laj, ki se je mudil v Moskvi tri dni in se je tam ponovno sestel s predsednikom sovjetske vlade Malenkovim in tajnikom KP Hruščevom, pa je z letalom odpotoval v Peking.

— Z VSEH STRANI SVETA —

KOSTARIKA »ŽIVČNA VOJNA«

San Jose, 31. jul. (AFP). Predsednik Kostarike José Figueres je izjavil, da so premiki oboroženih sil Nicaraguge zgolj »živčna vojna«, ki naj bi omajala zaupanje kostariškega ljudstva v njegovo vlado. Pristavil je, da je Kostarika pripravljena na sleherni prenečenje.

BRAZILJA OKREPITEV ODNOSOV Z LIBANONOM

Rio de Janeiro, 31. julija (AFP). Brazilijski in Libanon sta sklenila poiskati svojih poslanstvih v veleposlanstvi. Brazilsko zunanje ministrstvo, ki je to objavilo, pravi da se bodo tako okrepili odnosi med obema državama.

ZDA

STAVKA 1200 LETALCEV

New York, 31. julija (Tanjug). O polnoči je začelo stankovati 1200 letalcev, organiziranih v ameriški federaciji dela. Stavkajo zato, ker trajajo poseti čez ameriško celino več kot po osmi ur in zahtevajo zato ugodnejši razpored vojnje.

Ta stavka je zajela ves notranji ameriški letalski promet, ki zajema dnevno kakih 20.000 potnikov.

AVSTRILJA

PRVA AVSTRILJSKA DELEGACIJA NA POTI V ZSSR

Dunaj, 31. julija (AFP). Avstrijski minister za kmetijstvo Franz Thoma, ki pripada ljudski stranki, je s posebnim delegacijam odpotoval v Sovjetsko zvezo na otvoritev kmetijske razstave. Tako je prikratk po zadnji vojni avstrijska delegacija na poti v Moskvo. Socialisti, ki so glasovali za to, naj delegacija obišče Moskvo, so soudedežbo odklonili.

JUŽNA KOREJA

JUŽNOKOREJSKE VOJNE ZLOČINE NAJ BI V TOKIU IZPUSTILI IZ ZAPOROV

Seul, 31. jul. (AFP). Predsednik južnokorejske vlade Plun Jung Tae je razglasil, da bo njegova vlada zahtevala od držav, ki so se v korejski vojni vojskovanje pod zastavo OZN, naj opustijo, da bodo v Tokiu 23 Korejcev, zaprtih v tamkajšnji je-

POLOŽAJ V VELIKI BRITANJI OB ZACETKU PARLAMENTARNIH POČITNIC

Konservativci se zanašajo na svojo moč

Vendar se za letos še niso odločili za nove volitve — Med svoje uspehe štejejo predvsem okrepitev valute, poravnavo sveskega spora in uspešno posredovanje za premirje v Indokini

London, 31. jul. (Tanjug). Danes so se začele enajsttedenske poletne počitnice angleškega parlamenta. Ko se bosta oba doma v drugi polovici oktobra sestala, bo trajalo najmanj še pet do šest tednov, preden bosta za letos opravila svoje delo. Vlada namerava brez naglice uveljaviti še nekaj zakonov, med njimi predvsem zakon o zvišanju pokojnin.

Mnogi člani laburistične opozicije so pričakovali, da bo Churchill pred počitnicami napovedal nove volitve, ki naj bi bile še letos. Njih nade se niso izpolnile. Preden se bodo konservativci konec prihodnjega leta obrnili na volitve, bi radi zboljšali življenjski standard upokojevcem in dosegli vidnejše uspehe tudi na drugih področjih, tako v notranji kakor v zunanji politiki.

Med dosedanje uspehe na notranjem tlorišču prištejemo vladni krogi okrepitev funta ter naraščanje dolarskih in zlatih rezerv. To povečanje sicer še ni doseglo zadovoljive ravni, vendar kaže, kakor pravijo konservativci, da sloni plačilna bilanca na trdnih temeljih in da se po svetu krepi zaupanje v angleško valuto. Sočeš po uradnih statistikah so tu-

di z liberalizacijo gospodarstva dosegli znatne uspehe. Vse surovine, razen jute in časopisnega papirja, so oprostil kontrolle. Ukinili so racioniranje še nekaterih predmetov široke potrošnje, razen preмога in goriva.

Ena izmed značilnosti letošnjih zasedanj parlamenta je bila, da so zunanje politični problemi zasedli parlamentarno delo v zvezi z notranji vprašanji. Izredno mnogo časa sta posvetila oba doma debatam o problemih zunanje politike, ker je bila angleška diplomacija zelo aktivna. Od berlinske konference v januarju do anglo-egiptovskega sporazuma o Suezju je bilo zunanje ministrstvo najdelavnejši resor vlade. Napori Anthonyja Edena v zvezi s premirjem v Indokini in sporazum o umiku angleških

za pomiritev na svetu. S tem so laburisti izgubili še en propagandni adut. Po mnenju konservativne stranke kaže, da je razpoloženje volivcev zadnje tedne za konservativce ugodno. Nekaj zmede so zanesli v vrste stranke konservativni »sueški uporniki«, ki so obsodili vlado zaradi sporazuma z Egiptom. V vodstvu konservativne stranke pa sodijo, da ta spor še zdaleč ni tako važen, kakor gonja bevanovcev proti službeni politiki laburističnega gibanja v vprašanju oborožitve Nemčije.

IZ ANGLO-AMERIŠKE CONE STO Zakaj skoparijo ravno pri Zgoniku?

Trst, 31. jul. (Tanjug). Anglo-ameriška vojaška uprava je baje potrdila, da sme slovenska občina Zgonik v coni A STO porabiti v drugi polovici letošnjega leta za javna dela le 6 milijonov lir namesto 97 milijonov, kolikor jih je zahteval občinski odbor. Ta nizki znesek je bil določen za občino Zgonik vzlic temu, da so njene potrebe večje od potreb drugih občin v coni. Občinski odbor je zahteval, naj bi za zgraditev ambulante in čitalnice v Saležu odobrili kredit v znesku 8 milijonov lir. Toda angloameriška vojaška uprava je odobrila zanj samo 3 milijone lir.

OB ZAKLJUČKU RAZGOVOROV EISENHOWER-SING MAN RI

Ameriška pomoč Južni Koreji

O kakšnih skupnih ciljih na Koreji je bilo govora v Washingtonu? — V kratkem podrobni razgovori strokovnjakov obeh dežel

Washington, 31. jul. (AFP). — O razgovoru predsednika Eisenhowerja in predsednika Južne Koreje Sing Man Rija je bilo v Washingtonu objavljeno poročilo, da sta obe deželi pripravljene v tesnem sodelovanju nadaljevati napore, da bi dosegli skupne cilje glede na Korejo. Poročilo poudarja, da nameravajo ZDA in Južna Koreja korakati naprej v skladu z resolucijo o Koreji, ki jo je sprejela Generalna skupščina OZN. Ker pa v Zenevi korejskega vprašanja niso uredili, sta obe deželi proučevali pot, ki jo je treba ubrati, da bi bil omejen cilj dosežen.

Na koncu poročila je rečeno, da bodo ameriški in južnokorejski vojaški in gospodarski strokovnjaki podrobno proučili vsa skupna vprašanja, ki sodijo v njihovo pristojnost. Predstavnik Bele hiše je izjavil, da tisti del poročila o razgovorih med Eisenhowerjem in Sing Man Rijem, ki govori o poti za ureditev korejskega vprašanja, navedeno pomeni, da bodo na prihodnjem zasedanju generalne skupščine OZN razpravljali o Koreji. Korejsko vprašanje bodo predložili generalni skupščini bržkone v obliki poročila, ki ga bodo sestavili predstavniki vseh dežel, katerih čete so se vojskovale na Koreji pod zastavo OZN. Kar za-

deva ameriško-južnokorejske razgovore strokovnjakov, je predstavnik Bele hiše dejal, da bodo pri teh sodelovali funkcionarji zunanega in obrambnega ministrstva ter uprave za stike s tujino.

ZDA so baje že privolile v povečanje pomoči južnokorejskim oboroženim silam. Dasiravno poročilo o razgovorih med Eisenhowerjem in Sing Man Rijem take pomoči ne navaja, zatrjujejo, da bo pomoč Južni Koreji obsegala zlasti letalske in mornariške potreščine.

AMERIŠKI TISK ZAVRAČA RJEVO VOJNO HUJSKAŠTVO

New York, 31. jul. (Tanjug). Ameriški tisk še vedno ostro komentira napadalno stališče južnokorejskega diktatorja Sing Man Rija, ki se je v ameriškem kongresu nasilno skliceval na združitev Koreje, češ naj se ZDA pridružijo južnokorejskim in komunistanskim četam v napadu na Kitajsko. Negodovanje proti tej izjavi sta se pridružila tudi bostonski »Christian Science Monitor« in »Wallstreet Journal«.

Kar predlagal Sing Man Ri, pravi »Wallstreet Journal«, je preneumno, da bi na to odgovorili. Clani kongresa, ki so ga poslušali, niso ukrenili ničesar, marveč so zmedeno molčali. Časnik pa sodi, da Sing Man Ri ni tako neumen, kot je njihov predlog.

»Christian Science Monitor« postavlja: »Tretja svetovna vojna? — ne, hvala!« List pravi, da je kongres zelo hladno sprejel hujskaške pozive Sing Man Rija. Prepričani smo, da bi tako tudi javnost sprejela ta poziv. Časnik sodi, da ni ne moralnih, ne razumnih temeljev, s katerimi

Priprave za vojaško zvezo v Južnovzhodni Aziji

Manilla, 31. jul. (AFP). Podpredsednik filipinske vlade in zunanji minister Carlos Garcia je po sestanku z ameriškim veleposlanikom objavil, da bo 6. septembra v Bargiu pripravljala konferenca za sklenitev pakta v Jugovzhodni Aziji. ZDA so v to privolile, Filipini pa so privolili v rok konference. Sklep pa je začasen. Ameriško delegacijo bo vodil nemara sam državni tajnik za zunanje zpadave ZDA John Foster Dulles.

OB OBČINSKEM PRAZNIKU IN 85-LETNICI ŽELEZARNE NA JESENICAH

ŽELEZARNA IN LJUDSKI ODBOR delata z roko v roki

Razgovor s predsednikom LOMO Jesenice Maksom Dolinarjem

Naš sodelavec se je obrnil na predsednika Mestnega ljudskega odbora Jesenice, tov. Dolinarja Maksa in ga zaprosil, da mu odgovori na nekaj vprašanj.

Kakšen pomen imajo sedanje slovesnosti za Jesenice?

Glavni pomen sedanjih slovesnosti je po mojem mnenju v tem, da damo pravičen poudarek razvoju našega mesta ter naši mladini in sploh vsem prikažemo, kaj smo na Jesenicah dosegli. Že 85-letnica železarne in praznovanje občinskega praznika v spomin na prvi oborožen spopad z okupatorji, sta tako pomembna, da ju je potrebno praznovati. Nedvomno je potrebno praznovati, kaj in koliko je moral prestati jeseniški proletarijat, koliko je pri tem kljub izkoriščanju in trpljenju ustvarjal, pa tudi kakšen odpor je nudil okupatorju.

Zato je bila vsekakor pravilna zamisel združiti praznovanje vseh jubilejev v skupni proslavi.

Ali bi nam, tovariši predsednik, lahko povedali nekaj besed o razvoju Jesenic po osvoboditvi?

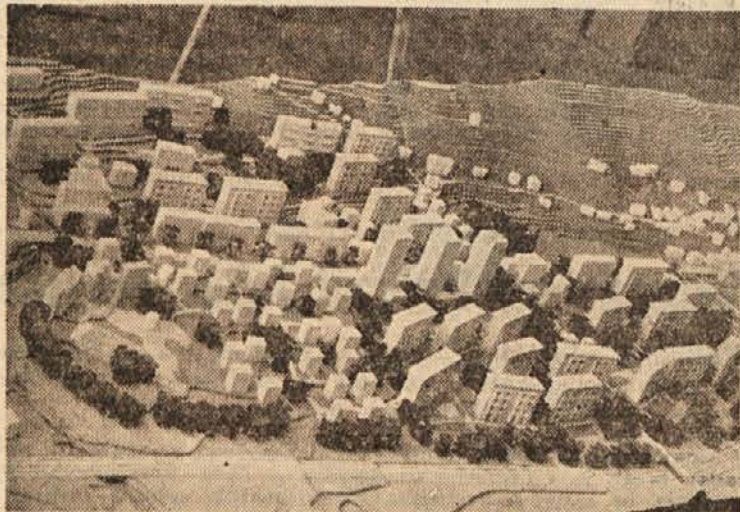
Po osvoboditvi so v naši državi občutno narasle potrebe po železu in izdelkih iz njega. Zato je bila prva skrb po osvoboditvi posvečena železarni. Največ investicijskih sredstev je bilo vloženo v

obnovo starih obratov železarne in v graditev novih. Toda bili smo v težavnem položaju zaradi velikega pomanjkanja delavcev. Mnogo nekdanjih delavcev je padlo v borbi, nekaj jih je okupatorji preselili in razgnali, mnogi so se porazgubili. Potem smo se znašli pred problemom, kje nastaniti nove delavce. Zaradi potreb kapitalne izgradnje je prva leta primanjkovalo sredstev za izgradnjo družbenega standarda. Z leti pa se je to stanje toliko spremenilo, da

nik-Jesenice in vodovoda na Blejski Dobravi. Tudi nova cesta, podaljšek Tomšičeve ulice, je velikega pomena. S tem bo omogočena graditev privatnih hiš na področju desno od železniške proge Ljubljana-Jesenice. Zdaj gradimo na Jesenicah novo postajo, novo poslopje Narodne banke ter še več drugih stavb, da ne govorim o izgradnji novih obratov železarne.

In kakšne načrte imate za prihodnost?

Nerad napovedujem. Rajši govorim o konkretnih stvareh kot

Maketa bodoče ureditve naselja »Na plavž«

smo začeli graditi stanovanjske hiše, komunikacije in druge objekte za izboljšanje življenja naših delovnih ljudi.

Znamo je, da smo na Jesenicah zgradili bolnico, ki je gotovo najmodernejša v Sloveniji. Bolnica sama pa brez vodovoda ne bi pomenila dosti. Zato smo ob najširšem sodelovanju vseh prebivalcev Jesenic zgradili nov vodovod. Tudi novo stanovanjsko naselje »Na plavž« je v ponos mestu.

Trenutno je najvažnejša naloga graditev vodovoda Javor-

pa o načrtih. V perspektivnem načrtu Jesenic pa imamo seveda predvidenih veliko del. Potrebe so ogromne. Potrebujemo nov hotel, novo stavbo ljudskega odbora, v načrtu imamo zgraditev novih šol, kopalnice. Pozabljeni tudi niso potrebe kulturnih ustanov. Toda izvedba vseh načrtov je odvisna od materialnih sredstev. Mislimo pa, da bomo veliko naših načrtov izvedli prav z razvojem in organizacijo komun. Dosedanje obdobje demokratizacije, ki smo ga z ustanovitvijo raznih svetov uvedli leta 1953, je rodilo mnogo koristi. Upamo pa, da bomo s pritegnitvijo še večjega števila ljudi v neposredno upravljanje dosegli še več. Ko bodo naši ljudje sami odločali o tem, kaj bomo delali in kako bomo urejali razne stvari, takrat bomo po mojem prepričanju lahko veliko napravili.

Se nekaj bi rad poudaril. Med železarno in mestnim ljudskim odborom ni nobenih nesporov. Nasprotno, med obema je tesno sodelovanje. Tako v železarni kot mi na ljudskem odboru, vsi gledamo, da čimveč ustvarimo, čimveč damo družbi, ker imamo od tega tudi sami koristi. V preteklosti je bilo za Jesenice dovolj škode, ker med železarno in občino ni bilo zdravih odnosov.

dili prve kopalnice, so bile le-te le za mojstre in uradnike.

Kako si je znala železarna delavce povsem podrediti, dokazuje danes prav gotovo ne bi mogla razumeti, pod kakšnimi pogoji smo bili takrat prisiljeni delati. Delovni čas je trajal vsak dan 12 ur, v nedeljah celo 18 ur. Na delo smo šli v soboto zvečer ob šestih, v nedeljo popoldne pa sem prišel domov tako truden, da sem potem nepretrgoma spal do ponedeljka zjutraj, ko sem šel ponovno na delo. Vse delo je bilo ročno. Razumljivo je zato, da so delavci precej trpeli. Moj oče

Sele 1920. leta so levičarji prvič dobili odborniška mesta na

Slavnostna seja MLO Jesenice

Jesenice, 31. jul. Danes zjutraj je imel delavski svet Železarne slavnostno sejo v počastitev 85-letnice železarne. Na seji je direktor podjetja orisal zgodovino železarne od njenih začetkov pa do danes. Seje so se udeležili zastopniki množičnih organizacij in številni domači in tuji gostje.

Mestni ljudski odbor je danes obdaril otroke padlih borcev v hotelu Korotan. Ob 18. uri je bilo veliko zborovanje pred gimnazijem, kjer je govoril predsednik Mestnega ljudskega odbora.

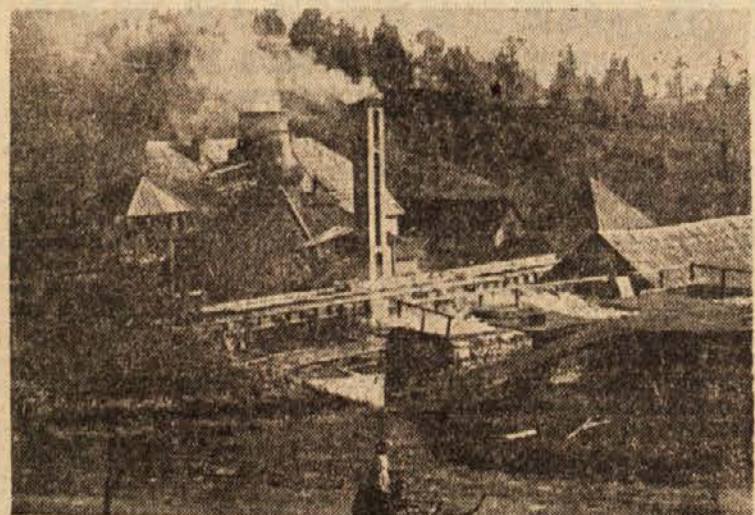
Popoldne so bila razna športna tekmovanja.

IZ RAZGOVORA S STARIM MARTINARJEM

„Moj oče je umrl od izčrpanosti...“

Med upokojnici jeseniške železarne je več starejših delavcev, ki vedo marsikaj zanimivega povedati o delu v železarni v prejšnjih desetletjih, pa tudi o političnem življenju na Jesenicah ter o borbi delavskega razreda za boljše življenje. Tovariš Janko Avenik, upokojeni martinar, in dolgoletni revolucionar, je našemu sodelavcu povedal marsikaj zanimivega o tem.

Ko sem pred prvo svetovno vojno kot mlad delavec začel delati v jeseniški železarni, so bili tam pogoji dela zelo težki. Mladina danes prav gotovo ne bi mogla razumeti, pod kakšnimi pogoji smo bili takrat prisiljeni delati. Delovni čas je trajal vsak dan 12 ur, v nedeljah celo 18 ur. Na delo smo šli v soboto zvečer ob šestih, v nedeljo popoldne pa sem prišel domov tako truden, da sem potem nepretrgoma spal do ponedeljka zjutraj, ko sem šel ponovno na delo. Vse delo je bilo ročno. Razumljivo je zato, da so delavci precej trpeli. Moj oče

Pogled na stari plavž

n. pr., ki je bil prav tako martinar, je zaradi izčrpanosti od dela umrl že 45 let star. Življenjska starost železarjev je bila sploh zelo nizka. Razen tega so vladale v železarni slabe higienske prilike. Na delo smo hodili v lesenih cokoljah. Omaric za obleko nismo poznali, temveč smo obleko shranjevali v najrazličnejših zabojnikih, ki smo si jih napravili sami. Tudi kopalnic ni bilo. Ko so zgra-

tedanji občini. Med 33 odbornikov jeseniške občine je bilo 14 komunistov. Tudi za župana je bil izvoljen komunist, vendar pa te volitve niso bile potrjene. Eden izmed delavcev, ki je podpisal predlog liste, je namreč izjavil, da ga je, ker je bil iz vojne življen in se mu je roka tresla, nekdo držal za roko pri podpisovanju. Za to je zvedel jeseniški župnik in dosegel, da so bile volitve razveljavljene... R.

Z letalom nad naraslo Donavo

Novi Sad, 30. julija
»PO-2«, letalo Aerokluba »Heroj Pinki« iz Novega Sada, je tisto popoldne drselo po čistem zraku proti Donavi. Cilj našega poleta je bil južni del Bačke, področje, ki mu je narasla Donava grozila s poplavlami.

Petrovaradin je na levo od nas. V tem starem mestecu se je bil pred tremi dnevi dramatičen boj. Donava ni bila kos kamnitemu bregu in trdnjavijskim stenam, pač pa je prodrla v rove. Vseh rovoj je 34 in za mnoge ljudje sploh niso vedeli. Začeli so jih mrzlično iskati. Vojaki in civilisti so delali nič in dan, da so zamašili rove, iz katerih je pri-

tiskala voda, z vrečami peska in prsti. Dohod do vojaške bolnišnice je bil malone onemogočen in da niso tako hitro delali, bi jo bili morali izprazniti. Ko so zamašili rove, so zabrnele motorne črpalke, ki so jih takoj dala na razpolago razna podjetja. Dve črpalke črpa vodo še zdaj.

Letimo nizko nad vasjo Futogom. Zavarovana je s čvrstim nasipom do Novega Sada in proti Begeču, toda za vsak primer so ljudje zgradili v nekaterih ulicah »zajčji« nasipe. Ada ob Donavi je že pod vodo. Vendar pa so Futožani mirni; na bregu reke vidimo večjo skupino kopalcev.

Sirna polja med Beočinom in Cerevičem je zalila voda. Pod nami je Cerevič. Hiše na bregu so že več dni zalite z vodo. Od reke jih deli samo cesta, tako da so neprestano v nevarnosti, da bi jih voda še bolj zalila. Poplavljen je tudi nogometno igrišče in iz vode štrle samo gornji del lesenih naprav.

Banoštar je poplavljen približno tako, kakor področje Cereviča. Kalna voda stoji okrog vaških hiš na bregu Donave. Vtem ko so hiše v gornjem delu vasi na gričih zmeraj varne pred vodo, so hiše na bregu zmeraj v nevarnosti, da jih voda zalije. Nasipa ni in ga tudi ni moč zgraditi tako, da bi bil čvrst.

Pod seboj vidimo na levem bregu pristanišči Koruska in Neština. Tudi tu je Donava zalila travnike in nekaj hiš. Susečko in druge rečne otoke je zalila voda, iz katere štrle samo krošnje dreves. Na desni strani pri Bački Palanki vidimo kakih 500 m dolg »zajčji« nasip. Na tem področju so takšni nasipi pogosti in podobni so barikadam.

Vračamo se nizko nad Donavo. Nad Novim Sadom opazimo v daljavi zalito naselje Sangaj. Prebivalce so začasno prepeljali na Sejmišče.

Aleksander Vačić

S TISKOVNE KONFERENCE PRI MLO LJUBLJANA

Kako najti izhod iz zagate?

Devizni predpisi povzročajo podjetjem velike težave

Ljubljana, 31. jul.

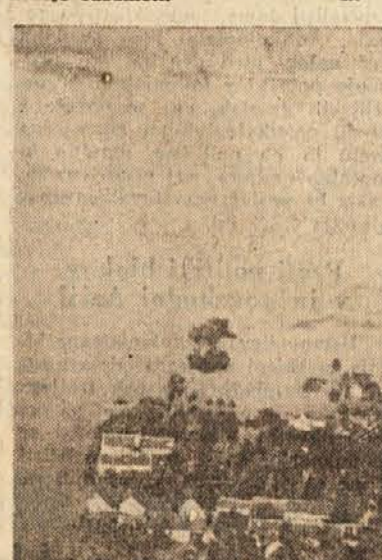
Na današnji tiskovno konferenco je Mestni ljudski odbor povabil predstavnike nekaterih ljubljanskih industrijskih podjetij, ki so izražali probleme v zvezi s povečanjem izvoza in zmanjšanjem uvoza. Povabilu so se odzvali predstavniki tovarne »Rog«, Tovarne pisalnih strojev, Telekomunikacije, Saturnusa, tovarne Zmaj in še nekaterih drugih podjetij. Vsi predstavniki podjetij so poudarjali nemožnost realnih kalkulacij pa tudi nerazumevanje nekaterih pogojev za investicijske politike. Podjetji, ki pa bi v najkrajšem času lahko prinesla ogromne koristi.

Najbolji pereč je primer Saturnusa. Tovarna je že lani naročila stroje za tiskanje pločevine, lakirni stroj in peč za sušenje. Tovarna je za te stroje tudi že plačala 40.000 dolarjev in bi jih po pogodbi morala dobiti že letos februarja. Zaradi novih deviznih predpisov tovarna ni mogla dobiti ostalih sredstev ter dobava ni bila izvršena. Podjetje bo moralo plačati ležarino, razen tega pa bo vse naše gospodarstvo utrpelo 2 milijona dolarjev škode. Za toliko bo namreč manjši izvoz, ker Saturnus za razna izvozna podjetja, predvsem živilske industrije, ne more izdelati potrebne embalaže. Razen tega je podjetje onemogočen izvoz in so inozemski naročniki odpovedali pogodbe, ker jih Saturnus ne more izpolnjevati. Čeprav je že pred dobrim mesecem in pol izšla nova uredba, ki omogoča nabavo opreme pod ugodnimi pogoji tujim podjetjem, ki imajo možnost povečati izvoz, in čeprav je tovarna predložila že vse potrebne dokumentacije, je vendar vsa stvar zastala.

Podobne težave je navajalo podjetje Telekomunikacije, ki je prav tako prisiljeno uporabiti strojno opremo in del potrošnega materiala. Podjetje bi imelo velike možnosti izvoza radijskih sestavnih delov v države Južne Amerike, vendar zaradi pomanjkanja strojne opreme to ne pride v poštev. Prav tako podjetje ne bo moglo izdelovati nekaterih sestavnih delov radijskih aparatov in bo morati kupiti delavska industrija, da dele uvažati, kar pa bo seveda znatno dražje, kot če bi jih izdelalo podjetje Telekomunikacije. Prav zaradi težav v zvezi z devizami, je podjetje letos v prvem polletju izpolnilo proizvodni plan s komaj 44%, finančni plan pa samo s 17%. Zaradi sedanjega deviznega režima pa bo moralo povisati tudi cene svojih izdelkov.

Povsem drugačen je problem tovarne Zmaj, ki izdeluje baterije predvsem za izvoz in odpade na domaći trg le 20% njene produkcije. Osnovni problem tovarne je razširitev in preureditev tovarne, za kar so težave pri republiški komisiji za revizijo investicijskih programov. Problem je ravno v tem, da tovarna dela predvsem za izvoz, kar pa po-

vzroča velik riziko pri rentabilnem računu. Seveda pa ima tudi ta tovarna težave z uvozom, čeprav namerava postopoma sama izdelovati polfabrikate za svoje izdelke.

Plodno vojvodinsko ravnino je pokrivala vodna gladina

IZ OKOLICE CELJA, KI JE BILA POPLAVLJENA

Približno sto vagonov sena primanjkuje

Ljubljana, 31. julija
Kakor je razvidno iz popisov, ki so jih izvršile kmetijske zadruge v okolici Celja, kjer je bila letos huda poplava, bo tamkajšnjim živinorejcem primanjkovalo kakih sto vagonov sena. Velike površine, in sicer približno 1700 ha, so bile poplavljene. Krma je bila na teh področjih uničena, v kolikor pa bi bila primerna za pašo ali košnjo, so morale zadruge prepovedati, da bi preprečile metljavač, ki bi se

lahko pojavila pri živini ob uživanju krme iz poplavljenih krajev.

Zlasti primanjkuje sena v Škofiji vasi, Vojniku, Strmcu, Dobrni ter Frankolovem in okoli Celja. Okrajna združena zveza v Celju je pozvala zadrudne organizacije drugih okrajev, naj pomagajo tem krajem, kajti v mnogih krajih Slovenije je sicer krme dovolj, primanjkuje pa koscevec. K. M.

ŠE O DELAVSKEM UPRAVLJANJU v doblarski elektrarni

Dne 8. t. m. sem v »Ljudski pravici-Borbi« pisal o krivici, ki se je zgodila uslužbencu doblarske elektrarne tovarišu Mirku Čuku. Tovariš Čuk je v podjetju opravljal posle materialnega knjigovodje, prizadevno pa je sodeloval tudi v političnem življenju kolektiva, zaradi česar ga je organizacija ZK v podjetju izvolila za svojega sekretarja. Pred leti, ko so na pobudo sindikalnih in drugih forumov začeli kolektivi Soških elektrarn razpravljati o tem, ali ne bi morda kazalo elektrarne decentralizirati, se je tudi tovariš Čuk v razpravi ogreval za decentralizacijo. To je povzročilo spor med njim in še nekaterimi njegovimi somišljeniki (tajnik sindikalnih podružnic itd.) ter med sedanjim vršilec dolžnosti direktorja Soških elektrarn tov. Ladom Kerševanom. Prišlo je nazadnje do tega, da je tovariš Čuk prejel, po ponovni združitvi elektrarn Doblar in Plave, prve dni maja letos službeno odpoved, zaradi ukinitev delovnega mesta. Okrajna arbitraža je njegovi pritožbi ugodila in odpoved zavrnila. V prvih dneh junija je sledila ponovna odpoved. Vršilec dolžnosti direktorja tovariš Kerševan je na seji arbitraže zahteval časovno odstranitev tov. Čuka s seje, češ da v njegovi prisotnosti ne more povedati članom arbitraže pravega vzroka za odpust. Predsednik arbitraže je tej želji ugodil, nato pa je arbitraža odpoved potrdila. Moj članek z dne 8. t. m. je vseboval kritiko tega krivičnega ravnanja arbitraže v Novi Gorici.

Kot odgovor na moj članek je tovariš Martin Greif objavil v »Ljudski pravici-Borbi« 20. t. m. članek »O delavskem upravljanju v doblarski elektrarni« in v njem zapisal, da so bile trditve v mojem članku netočne. Upo-til je, da je bila pri odpovedi Mirku Čuku storjena le administrativna napaka glede na datum odpovedi, ostale navedbe v mojem članku pa je tovariš Greif zavrnil kot nepravilne in celo tendenciozne.

med okrajnih funkcionarjev, zato ni ravnala tako, kot bi sicer, če bi sklepala po lastnem, nepristranskem predurku. Kot član arbitraže sem pristal na sklep, čeprav se mi je zdel takoj krivičen. Direktor Kerševan tudi potem, ko je na njegovo željo tovariš Čuk časovno zapustil sejo arbitraže, ni navedel nobenih novih utemeljenih vzrokov za odpust, temveč je dejal le to, da je bil tov. Čuk eden izmed glavnih pobudnikov za decentralizacijo. Smatram, da ni arbitrarno ne bi smel vplivati nihče, da bi lahko delala le po zakonskih določilih. Nato je tov. Spacal dejal, da je za ravnanje tov. Kerševana značilno tudi to, da že dve leti odklanja, da bi sprejel v podjetje za vratarja nekoga invalida NOB, čeprav je zdaj na tem mestu fizično zdrav človek, ki je doma s posevka. Toda tov. Kerševan pripominja k temu, da sedanjí vratar, invalid, dela še izpred vojne.

Predsednik Okrajne arbitraže tovariš Kristijan Bauda mi je v hitro potrdil resničnost Spacalove izjave. Dejaj je, da je arbitraža čutila vpliv, oziroma težnjo enega izmed funkcionarjev, ki se je pristransko nagibal proti temu, da bi se tov. Čuku ugodila pritožba. Tudi tov. Bauda je povedal, da je čutil krivičnost akcije, čeprav je pri njegovem sprejetju sam sodeloval. Glede izjave tov. Kerševana na seji v odsotnosti tov. Čuka, češ da je bil Čuk eden izmed glavnih pobudnikov za decentralizacijo Soških elektrarn, pa je Bauda potrdil izpovedi tov. Spacala s temi besedami: »Da, držalo bo, nekaj takega je tovariš Kerševan res rekel.«

Predsednik upravnega odbora Soških elektrarn tov. Branko Cuznar pa je povedal tole: Na seji upravnega odbora ni bil proti odpovedi tov. Čuku, pozneje pa je mnenje spremenil, ker se mu je tov. Čuk zamislil. Na sestanku osnovne organizacije ZK je podpisal pritožbo proti odpustu, pozneje pa je glede tega spet spremenil svoje mnenje. Tov. Čuku je namreč zamislil njegovo ravnanje po odpovedi, sicer pa pravi, da je tov. Čuk prejel, kot sekretar osnovno organizacijo ZK, v redu opravljal svojo funk-

eljo in da mu tudi glede službe ni bilo kaj očitati.

Vršilec dolžnosti direktorja tovariš Kerševan vztraja pri svoji trditvi, da proti tov. Čuku ni uporabljal represalij, čeprav sta bila različna mnenja glede centralizacije elektrarne. Pravi, da so tov. Čuka odpustili zato, ker ni imel kvalifikacij za materialnega knjigovodje in je to delovno mesto zaradi združitve obeh elektrarn odpadlo.

Dopusčam možnost, da tov. Čuk res ni bil dovolj usposobljen za to delovno mesto (ki so mu ga odkuzali ob decentralizaciji, ko podjetje ni imelo dovolj strokovnih moči), toda vse kaže, da je bila ta stvar pri odpustu le drugorazrednega pomena. Nimam namreč razloga, da ne bi mogel verjeti izjavam obeh članov Okrajne inspekcije, ki pa postavljajo zadevo v povsem drugo ravnajo. Izjava tov. Kerševana na seji arbitraže, da je bil tov. Čuk eden izmed glavnih pobudnikov za decentralizacijo, namreč pove, da je bil eden izmed glavnih vzrokov za odpustitev ta, da je tov. Čuk vpliv, oziroma težnjo enega izmed funkcionarjev, ki se je pristransko nagibal proti temu, da bi se tov. Čuku ugodila pritožba. Tudi tov. Bauda je povedal, da je čutil krivičnost akcije, čeprav je pri njegovem sprejetju sam sodeloval. Glede izjave tov. Kerševana na seji v odsotnosti tov. Čuka, češ da je bil Čuk eden izmed glavnih pobudnikov za decentralizacijo Soških elektrarn, pa je Bauda potrdil izpovedi tov. Spacala s temi besedami: »Da, držalo bo, nekaj takega je tovariš Kerševan res rekel.«

Predsednik upravnega odbora Soških elektrarn tov. Branko Cuznar pa je povedal tole: Na seji upravnega odbora ni bil proti odpovedi tov. Čuku, pozneje pa je mnenje spremenil, ker se mu je tov. Čuk zamislil. Na sestanku osnovne organizacije ZK je podpisal pritožbo proti odpustu, pozneje pa je glede tega spet spremenil svoje mnenje. Tov. Čuku je namreč zamislil njegovo ravnanje po odpovedi, sicer pa pravi, da je tov. Čuk prejel, kot sekretar osnovno organizacijo ZK, v redu opravljal svojo funk-

eljo in da mu tudi glede službe ni bilo kaj očitati.

Vršilec dolžnosti direktorja tovariš Kerševan vztraja pri svoji trditvi, da proti tov. Čuku ni uporabljal represalij, čeprav sta bila različna mnenja glede centralizacije elektrarne. Pravi, da so tov. Čuka odpustili zato, ker ni imel kvalifikacij za materialnega knjigovodje in je to delovno mesto zaradi združitve obeh elektrarn odpadlo.

Dopusčam možnost, da tov. Čuk res ni bil dovolj usposobljen za to delovno mesto (ki so mu ga odkuzali ob decentralizaciji, ko podjetje ni imelo dovolj strokovnih moči), toda vse kaže, da je bila ta stvar pri odpustu le drugorazrednega pomena. Nimam namreč razloga, da ne bi mogel verjeti izjavam obeh članov Okrajne inspekcije, ki pa postavljajo zadevo v povsem drugo ravnajo. Izjava tov. Kerševana na seji arbitraže, da je bil tov. Čuk eden izmed glavnih pobudnikov za decentralizacijo, namreč pove, da je bil eden izmed glavnih vzrokov za odpustitev ta, da je tov. Čuk vpliv, oziroma težnjo enega izmed funkcionarjev, ki se je pristransko nagibal proti temu, da bi se tov. Čuku ugodila pritožba. Tudi tov. Bauda je povedal, da je čutil krivičnost akcije, čeprav je pri njegovem sprejetju sam sodeloval. Glede izjave tov. Kerševana na seji v odsotnosti tov. Čuka, češ da je bil Čuk eden izmed glavnih pobudnikov za decentralizacijo Soških elektrarn, pa je Bauda potrdil izpovedi tov. Spacala s temi besedami: »Da, držalo bo, nekaj takega je tovariš Kerševan res rekel.«

Miro Zakrajšek

ŠPORT IN TELESNA VZGOJA

Jubilej naše teške atletike

Pionirji teške atletike v naši državi

V dnevih 6. do 7. avgusta letos bomo v Ljubljani svečano praznovali 60-letnico teškoatletičkega športa v Jugoslaviji. Na igrišču ASK pod Čekinovim gradom bodo zanimive teškoatletičke prireditve, na katerih bodo sodelovali tudi dvigalci uteži in judoisti iz Dunaja, ki so v teh dveh športnih panogah priznani mojstri. Nastopil bo tudi letošnji svetovni prvak juda v teški kategoriji Ljubo Ivanović iz Beograda.

Odkar je Emil Kandare 1904. leta ustanovil v Ljubljani prvi teškoatletički klub, poteka letos že polnih 60 let. Po podatkih in dokumentaciji, ki so na razpolago, je teška atletika potekala od ena najstarejših, če že ne najstarejši šport, ki so ga začeli gojiti Slovenci. V Ljubljani je bila teška atletika razvijala tudi že pred letom 1894, in sicer so jo gojili v sokolskih vrstah ter dosegli tudi velike uspehe: Matej Benčan je na prvem vesloškem zletu v Pragi leta 1891 postal vesloški prvak v rokoborbi. Še istega leta, po povratku iz Prage, je začel zbirati okoli sebe študente in z njimi treniral rokoborbo in dvigavanje uteži v telovadnici bivše realke. Mateja Benčana zato po pravici lahko smatramo za utemeljitelja tega športa pri nas.

Klub, ki ga je ustanovil leta 1904 Emil Kandare in ki je bil takrat prvi

te vrste na današnje jugoslovansko ozemlje, je bil torej rezultat dejavnosti teškoatletov že pred njegovo ustanovitvijo. Kljub temu pa pomeni ustanovitev kluba osamosvojitve teške atletike kot športne panoge, ki je tedaj nastopila samostojno življenjsko pot. Zavedajo se bilo sence, ki je kasneje bogato obrodilo. Emil Kandare je na Dunaju kot študent postavil v dvigavanju uteži rezultate, ki jih do danes v Jugoslaviji ni še nihče prekosil. Oboje ročno težo je dvignil 110 kg, s suknom pa 136 kg. S temi rezultati bi se tudi danes uvrstili med najboljše evropske dvigalce uteži.

P. Vinko

VI. ETAPA KOLESARSKÉ DIRKE »PO HRVATSKI IN SLOVENIJI«

Petrović še z rumeno majico

Belgijec Wullenweber je zmagal na VI. etapi od Ljubljane do Maribora

Maribor, 31. jul. Šesta etapa kolesarske dirke »Po Hrvatski in Sloveniji« od Ljubljane do Maribora (137 km) ni bila nič manj razburljiva od pete. Veselin Petrović je zadržal v tej etapi rumeno majico. Zanimivo je, da se prednost Petrovića pred Van der Weydenom v tej etapi spremenila niti za sekundo. Podtakem Petrović v splošni razvrstitvi še vedno vodi 34 sekund pred Van der Weydenom.

Ghidini (Italija) je v tej etapi izboljšal razliko v razmerju s Petrovićem in zaostaja sedaj za njim le 2:02 minute. Jugoslovansko moštvo je še nadalje neogroženo v vodstvu.

skualt še drugi beg. Posrečilo se mu je ločiti od Petrovića in Van der Weydena. Petrović Ghidini ni mogel dohiteti. Zopet je napel vse sile in se trdovratno držal žilavega Nizozemca. To je bila nenavadno huda in naporna borba, v kateri se je Petroviću posrečilo še vedno ohraniti rumeno majico.

Razvrstitev tekmovalcev v VI. etapi: Wullenweber (B) 3:50:01, Schwenmacker (N) 3:51:26, Osprek (D) 3:51:26, Gellissen (B) isti čas, Steenbakken (N) isti čas, Moens (B), Simon (L) Cvejin (P), Ignjatović itd.

Petrović in Van der Weyden sta prispela v drugi veliki skupini na cilj 8:44 min. za prvimi. Italijan Ghidini je prispel na cilj 7:22 min. za zmagovalcem.

Splošna razvrstitev po VI. etapi: Petrović (J) 28:17:57, Van der Weyden (N) 28:17:31, Ghidini (Italija) 28:18:59, Ročić (J) 28:28:42, Bolzan (Luxemburg) 28:32:31, Laković (J) 28:32:53.

VAN DER WEYDEN IN GHIDINI NAPADATA

Podobno kakor v V. etapi sta Nizozemec Van der Weyden in Italijan Ghidini tudi danes skušala izstiti od ločitev. Vse do cilja so trdno favortirali vozili v glavni skupini. Pred ciljem sta začela napadati Wullenweber in Ghidini, ki se jima je v začetku posrečilo pobegniti za več kot 600 m. Veselin Petrović, ki je na vsaj etapi preživel krizo, je dohitel to skupino.

GHIDINI SE JE POSREČIL BEG

Vendar pa Ghidini ni odnehal 30 kilometrov pred Mariborom je po-

Veselin Petrović na cilju v Ljubljani

REPUBLIŠKO PRVENSTVO V STRELJANJU

Množica oresenečeni

Prvenstvo Slovenije se bliža k koncu. Se dan dan in kotanje bodo ogrožene borbe za naslov republiškega prvaka v vseh disciplinah, ekipno in posamezno. Kljub temu, da se je po trodnevem tekmovalju položaj že precej razjasnil, vendar kakihnih sigurnih prognoz še ne moremo dati, kajti tudi v strelskem športu presenečenja niso redka. Če takoj pri vzhodu na strelišče so nam povedali, da so naši splošnoizredno dobro potegnili. In res! Ivanuš, katerega že dalj časa nismo zasledili med prvaki, je znova zaželel, saj je njegov rezultat 478 krogov visoke vrednosti; pa tudi rezultata Dolorenza 459 in Umeka 455 sta zelo dobra. Na drugi strani strelske lope, kjer so streljali mladinici, čisto druga slika. Na strelščici mladi Jež, ki pa je že star rutiniran streljec, je v disciplini za mladince — malokalibrska puška z rezultatom 535 krogov sigurno zmagal pred Vrhnincem 527 in Poropatom 454. Manjkajo še nekateri rezultati. Pri članicah je nadarjena Milena Dimić zasedla prvo mesto s 521 krogi pred Brtoneljevo 504 in Anico Filis.

Pri članjih, ki so tekmovali z vojaško puško za »Značko dobrega strelca« in za prvenstvo Slovenije, se je posebno odlikoval študent Dimitrović, ki je dosegel najvišji rezultat davea 426 krogov, kar je obenem njegov osebni rekord. Za zaključek dneva je bilo še hitro streljanje z vojaško puško na 300 m, in sicer z 10 kireli v minuti. Tu je odlično presenečel Planinc, ki je z 10 zadetki in 80 krogi postavil rezultat, ki bi ga bil vesel tudi v preciznem streljanju. Tekmovanje se bo, zaključilo danes, ko bodo na sporedu finalne tekme za prvaka z vojaško puško.

V Kočevski Reki bodo ustanovili TVD

V prijetni vasi Kočevska Reka bodo prihodnje dni ustanovili telesnogojno društvo »Partizan«. V vasi že gradijo velik kulturni dom, v katerem bo tudi prostorna telovadnica. Brž ko bo gotov, bodo začeli z redno telesno vadbo. Vaška mladina vadi sedaj na prostem, ukvarja pa se tudi z atletiko in odbojko. Prejšnjo nedeljo je bila propagandna tekma domačega moštva s TVD Partizan Kočevje. Zmagali so gostje s 3:1. Pripravljalni odbor novega društva bo s pomočjo gospodarskih podjetij in okrajne zveze Partizan Kočevje nabavil tudi najnujnejše telovadno orodje. Ker je volje in prihranih rok veliko, se bo novo društvo Kočevska Reka kmalu uvrstilo med najboljša društva v okraju.

Končna odločitev o zmagovalcu dirke »Po Hrvatski in Sloveniji«

potemtkam padla v poslednji etapi od Maribora do Zagreba. Tekmovalci bodo prispeli v Zagreb prek Dubrave na igrišču »Zagreb«, kjer pričakujejo tekmovalce okrog 17. ure.

B. Fijačko

»TOUR DE FRANCE«

DANES ZADNJA ETAPA

Troix, 31. jul. (AFP). Predzadnja etapa kolesarske dirke »Po Franciji« od Nancyja do Troixa (216 km) je do bil Belgijec Debrin v času 6:55,3.

Po XXII. etapi vodi v splošni razvrstitvi še zmeraj Francoz Bobet (134 ur 35 min. 25 sek.), drugi je Köbber (Švica), tretji Švicar Schürli. Francoz Dotto, S. Francoz Malacot itd. jutri bodo tekmovali na zadnji etapi te velike kolesarske dirke Troix-Pariz dolgi 182 km.

V vseh točkah ostre borbe

Maribor, 31. julija. — Na umetnem jezcu pri Bresternici se je danes pričelo veslaško prvenstvo Jugoslavije, na katerem sodeluje rekordno število tekmovalcev in ekip. Skupno je prijavljenih čez 600 tekmovalcev iz 30 držav.

Potem ko so bila včeraj in danes dopoldne predtekmovalja, so se danes dopoldne pričele finalne tekme. Tekmovali so člani, mladinici in ženske I. razreda. Jutri pa bodo nastopali tekmovalci v zveznem razredu.

Ze prva borba četvercev s krmarjem je razgibala številne gledalce. Zmagalo je moštvo Crvene zvezde iz Beograda, ki je prevladovalo 2000 m dolgo progo v času 6:46,4; drugi »Studenti« (Bgd), tretja »Istra« (Pula). V osmercih za ženske si je prvo mesto prisvojil »Borac« iz Ostjeka s časom 3:31,8 pred »Jadrano« iz Zagreba. Huda borba je bila tudi v disciplini dvojk brez krmarja za I. razred. Tu so bili uspešni veslači »Mornarja« iz Splita s 7:33,5 pred »Gusarji« iz Splita in veslaškim klubom »Bled«. V double scoulu za ženske je nastopila edina ekipa »Vukovarja«, ki je prevladovala progo v času 3:55,2.

Tekmovanje skifa za I. razred je prineslo uspeh veslaču Garici od kluba »Danubius« Novi Sad, ki je zmagal v času 7:22,6 pred Mladostjo in Savičico iz Ljubljane. Dve posadki sta se pomirili v tekmovalju dvojic za I.

razred. Naslov državnega prvaka je osvojili »Mornar« iz Splita s časom 7:18,2, drugi pa je Crvena zvezda iz Beograda.

V četvercu za starejše mladinice je na progi 1500 m prav tako zmagala Crvena zvezda iz Beograda v času 4:58, drugo mesto je zasedla ekipa »Borisa Kidriča«, tretje pa Vukovar.

Ostali rezultati tekmovalja: Četverce proste gradnje s krmarjem za I. razred (proga 2000 m): 1. Crvena zvezda (Bgd) 6:46,4; 2. »Studenti« (Bgd) 6:52,8; osmerce proste gradnje za ženske (1000 m): Borec, Ostjeka 3:31,8; »Jadrana« Zagreb 3:34,4; dvojka proste gradnje brez krmarja, I. razred (2000 m): Mornar, Split 7:35,1; Gusar Split 7:40,1; double scoulo proste gradnje za ženske (1000 m): Vukovar 3:55,2; sciff proste gradnje za I. razred (2000 m): Danubius, Novi Sad 7:10,8; Mladost, Zagreb 7:26,2; dvojka proste gradnje s krmarjem za I. razred (2000 m): Mornar, Split 7:18,2; Crvena zvezda (Bgd) 7:34,0; četverce proste gradnje s krmarjem za starejše mladinice (1500 m): Crvena zvezda, Beograd 4:50,8; »Borisa Kidriča« 4:59,8; sciff preklonpe gradnje za ženske (1000 m): Branik, Maribor (Slovček Olga) 4:18,6; Vukovar 4:29,4; double scoulo proste gradnje za I. razred (2000 m): Sava, Zagreb 6:43,0; Danubius, Novi Sad 6:48,8; četverce preklonpe gradnje s krmarjem ženske (1000 m): Lokomotiva, Zagreb 3:47,8; Vukovar 3:51,0 osmerce proste gradnje za I. razred (2000 m): Mornar, Split 8:00,8; Partizan, Beograd 6:10,2.

3:55,2; sciff proste gradnje za I. razred (2000 m): Danubius, Novi Sad 7:10,8; Mladost, Zagreb 7:26,2; dvojka proste gradnje s krmarjem za I. razred (2000 m): Mornar, Split 7:18,2; Crvena zvezda (Bgd) 7:34,0; četverce proste gradnje s krmarjem za starejše mladinice (1500 m): Crvena zvezda, Beograd 4:50,8; »Borisa Kidriča« 4:59,8; sciff preklonpe gradnje za ženske (1000 m): Branik, Maribor (Slovček Olga) 4:18,6; Vukovar 4:29,4; double scoulo proste gradnje za I. razred (2000 m): Sava, Zagreb 6:43,0; Danubius, Novi Sad 6:48,8; četverce preklonpe gradnje s krmarjem ženske (1000 m): Lokomotiva, Zagreb 3:47,8; Vukovar 3:51,0 osmerce proste gradnje za I. razred (2000 m): Mornar, Split 8:00,8; Partizan, Beograd 6:10,2.

ŠPORTNIKI, NA ODMOR!

Zveza športov Slovenije je ena prvih družbenih organizacij, ki otvarja svoje letovišče iz sredstev, ki jih je prejela od Izvršnega sveta LRS za povečanje števila letoviščarjev. Tako bodo lahko športni delavci, športniki in njih svoji počeni preželi svoj letni odmor pod zvezdami na morju pri Rovinju, saj bo celodnevna oskrba znašala le 240 do 260 din. Priloge sprejema Zveza športov Slovenije, Ljubljana, Likovarjeva ul. 12, telefon 31-355.

Letovišče bo odprto od 3. avgusta naprej.

DRŽAVNO PRVENSTVO MLADINCEV V PLOVANJU

210 tekmovalcev v Kamniku

V petek zvečer se je v Kamniku začelo mladinsko državno prvenstvo v plavanju, ki je obenem tudi izbirno tekmovalje za določitev mladinske reprezentance za dvojbo z Avstrijo, ki bo dne 7. in 8. avgusta. Ob navzočnosti 700 gledalcev in 210 tekmovalcev je v imenu Plavalne zveze Jugoslavije pozdravil navzoče inž. Dragan Lazarević. Govoril je tudi pokrovitelj tekmovalja, predsednik MLO Kamnik Alfred Janča.

Prvi dan tekmovalje so bile na sporedu tri discipline. Slovenski tekmovalci so dosegli lep uspeh. Predvsem moramo omeniti domačine Zrimšek, ki je na 200 m metuljček zasedel drugo mesto z lepim časom 2:51,0, in tekmovalko Mladost iz Kranja, Vukičević, ki je na

100 m metuljček zasedla drugo mesto. Oba sta se uvrstila v državno mladinsko reprezentanco, kar je velik uspeh. Na 200 m prosto je Pirč (Ilirija) letošnje prispel na cilj z Nikinom (Proleter — Zrenjanin), kar so ugotovili tudi sodniki na cilju, vendar pa je sodniški zbor prisodil Pirču tretje mesto.

Rezultati so bili: 100 m prosto — mladinici Rogič (Sever — Bgd) 14:0,8; Nikin (Proleter — Zrenjanin) 14:10,3; 400 m prosto — mladinici Stapič (Mornar — Split) 5:57,8; Mladenović (Sever — Bgd) 6:02,4; 200 m metuljček — mladinici: Camby (Jadran — Split) 2:48,3; Zrimšek (Kamnik) 2:51,0; 100 m metuljček — mladinice: Neiharđt (Mladost — Zgb) 1:26,6; Vukić (Mladost — Kranj) 1:34,2.

NOVI MLADINSKI REKORDI

Kamnik, 31. julija. — Na državnem plavalnem prvenstvu v Kamniku sta bila danes dosežena dva nova jugoslovanska mladinska rekorda in slovenski republiški rekord. Popoldne je bilo predtekmovalje v šestih disciplinah. Nastopilo je več kot sto tekmovalcev. Nov jugoslovanski mladinski rekord je bil dosežen v štafeti 4x100 m mešan (moški) s časom 4:48,4, ki ga je postavila štafeta Jadrana iz Splita. V isti disciplini so mladinici Kamnika postavili nov mladinski republiški rekord v času 5:15,0. Mladince »Jadrana« so dosegli nov jugoslovanski mladinski rekord v štafeti 4x100 m prosto v času 5:18,6.

NOV SVETOVNI REKORD

Chicago, 31. jul. (Reuter). Studentka Jody Albenson je sinoči dosegla nov svetovni rekord na 100 yardov. Ženske prosto z rezultatom v času 55,1 sek. Prejšnji rekord Danke Grete Anderson iz leta 1949 je znašal 58,20 sek.

TRAGIČNA SMRT UGLEDNA AVTOMOBILISTA

Znani avtomobilist Argentinec Onofrio Marimon je včeraj na veliki avtomobilski dirki »Okrog Nemčije« smrtno posrečel.

MEDNARODNI NAMIZNOTENIŠKI TURNIR V KRANJU

Projektor in Semperit v borbi za »Pokal Kranja«

V petek zvečer in soboto ves dan so bile v Kranju v okviru II. mednarodnega namiznoteniškega turnirja na sporedu precej razburljive igre. Imed petih ekip, ki sodelujejo na turnirju, sta po doslej odigranih igrah glavna favorita »Semperit« iz Dunaja in domači Projektor. Ekipi VOST iz Linza, Saarbrücken in Opattija so nekoliko slabše in se bo med njimi vodila borba za ostala tri mesta. Nekaj podrobnosti o posameznih srečanjih:

OPATIJA : SAARBRÜCKEN 5:4

Za Opattija so nastopili: Dmitrović, Luketić in Osmangić; za Saarbrücken pa: Elber, Hinberg, Schoma. Opatijski so že vodili 3:1, toda igralci Saara so izenačili in prešli celo v vodstvo 4:3, nazadnje pa so srečanje izgubili 5:4.

PROJEKTOR : VOST 5:1

VOST: Holzinger, Ertel in Janisch. Projektor: Abačić, Rebolj in Petrović. To je bilo precej sigurna zmagava domača ekipa, Abačić bi z malo bolj živahno igro lahko dosegel tudi zmago proti Erta.

SEMPERIT : OPATIJA 5:0

Semperit: Vuković, Schinger in Stolber. V tem srečanju je bila najboljša

VELIK USPEH NASIH JADRALNIH LETALCEV V ANGLIJI

106 mili v 6 urah in 5 min.

London, 31. julija. Zaradi slabega vremena so se šele včeraj po šestdnevem presledku nadaljevala tekmovalja na svetovnem jadrlnem prvenstvu v Great-Hacklowu pri Derbyshireu.

Včerajšnji dan je potekel v znamenju velikega uspeha jugoslovanske jadrlnega letalstva. V tekmovalju dvo-sedežnih jadrlnih letal »Košava« sta dva jugoslovanska tekmovalca Bolidar Knmac in Zvonimir Raja dosegla izvrstne rezultate. V rekordnem času štiri ure pet minut sta preletela razdaljo 106 milj od Great-Hacklowa do marseškega letališča.

Ostalih osem tekmovalnih ekip je razredu dvo-sedežnih jadrlnih letal je doseglo neprimerno slabše rezultate. Za obema jugoslovanskima sta bila najboljša v tej disciplini ameriška pilota S. Smith in R. Kider. Obema se je posrečilo preleteti le 40 milj.

Temu pomembnemu uspehu jugoslovanskega letalstva jadrlnega športa je britanski tisk posvetil veliko pozornost. Poročilo o tem dogodku objavlja n. pr. »Manchester Guardian« na prvi strani.

FRANCOSKI KOŠARKARJI PRIDEJO V LJUBLJANO IN MARIBOR

Od 5. do 10. avgusta bo v Sloveniji gostovalo francosko košarkarsko moštvo B. C. »Monbricon«. Monbricon je član II. francoske lige (»Excellence«) in ima v svojih vrstah državnega reprezentanta Sardinia. Gostje bodo igrali več tekem v Ljubljani in Mariboru. V doslej edinem dvoboju z jugoslovanskimi košarkarji je Monbricon izgubil z ASK 47:62.

NEMSKI KOŠARKARJI NA REKI

Moška ekipa Heidelberga (Zahodna Nemčija), je na Reki odigrala dve tekni proti ekipi »Nafta«. V prvi tekmi so bili gostje premagani z rezultatom 45:41, druga tekma pa se je končala z zmago gostov 49:34, medtem ko je ženska ekipa Heidelberga bila obrakrat premagana od domače ekipe »Nafta«, in sicer z 42:36 in 35:30.

JUGOSLOVANSKI PADALCI NA SVETOVNEM PRVENSTVU

Iz Beograda je odpotovalo v Francijo pet najboljših padalcev Jugoslavije, ki se bodo od 2. do 7. avgusta v Saint Jeanu udeležili II. svetovnega padalskega prvenstva. V moštvo so letošnji jugoslovanski prvaki v športnem padalstvu Mladen Milivojević ter Jovan Martinović, Danilo Damjanović, Vukašin Prentić in Fr. Polcar.

30 let nogometa v Hrastniku

Leta 1924 so hrastniški steklarji dobili prvo nogometno žogo. Mladinci so takoj navdušeni za nogomet in še istega leta je bilo ustanovljeno nogometno društvo, ki je bilo izrazil delavskega značaja. Od tedaj pa danes je minulo 30 let dela, naporov, žrtve in uspehov, ki jih lahko dosegamo samo društvo, ki ima v svojih vrstah delavljive, disciplinirane in dobre člane. Hrastniški športniki so prvi del svojega jubileja praznovali še včeraj, današnji spored pa obsega še naslednje prireditve.

Ob 8. uri sprevod; ob 8.30 slavnostni govor in odkritje spominske plošče padlim nogometašem — žrtvam fašizma; ob 9. uri nogometni brozurnir, na katerem sodelujejo: Proleter rec, Rudar (Trbovlje), Rudar (Hrastnik), Dobra in Reče; ob 9. uri 50 hovski turnir, na katerem sodelujejo: Rudnik, Kemična tovarna in Steklar na; ob 14. uri finale nogometnega brzoturnirja; ob 15. uri odrodna telovadba; nastopa TVD Partizan, Hrastnik; ob 16. uri propagandna rokometna tekma, Proleter rec; Rudar; ob 17. uri zaključna nogometna tekma, Papičničar (Zagreb) : Bratstvo (Hrastnik).

Po zaključku tekmovalja in športnih disciplinah bo prosta zabava s bogatim orkeolovom.

V nedeljo ob 17. uri bo v Ljubljani ob Čekinovem gradu turnir, ki ga priredita kluba za konjski šport »Ljubljana« in »Bežigrad«. Ker bo to po osvoboditvi v Ljubljani prvi jahalni turnir, smo prepričani, da bo vzbudil zanimanje javnosti, ki bo s številnimi obiskom dala nove vzpodbude in priznanje mladim športnikom in pritegnila nov dotok naraščajo. — Na silki kobilca »Pupa« z ja-hačem Korenčanom

ČE ZNA OTROK BRATI

še preden je prestopil šolski prag

V razgovoru s starši, ki imajo otroke, ki še ne hodijo v šolo, čisto slisimo, da so se otroci že naučili brati in pisati.

Nekateri starši to poudarjajo z radostjo in ponosom. Govore, da so se njihovi otroci sami naučili brati. Starši takšnih otrok sodijo, da je to znamenje inteligence in vedoželjnosti in zato sklepajo, da bo šlo njihovim otrokom šolanje zlahka »pod rok«.

So pa tudi starši, seveda jih je malo, ki sami uče svoje otroke brati in pisati, da bi jih pripravili za šolo. Le-ti pravijo, da morajo starši olajšati otroku prehod iz brezbriznih let igranja v resno šolsko življenje.

Tako pravijo starši. Kaj pa pravijo o tem šola in učitelj?

Učitelji in šola niso nikdar navajali staršev na to, da bi sami učili otroke pred šolo brati in pisati, temveč prav nasprotno, kar je povsem razumljivo. Branje in pisanje je za začetnika zelo zamotan duševni in psihofiziološki proces. Metodike začetnega branja in pisanja se uče učiteljski pripravniki tri do štiri mesece, vsem ko starši praktično niti ne vedo, da se je treba pri tem ravnati po določenem metodičnem postopku, marveč uče otroke tako, kot pomnijo, da so njih nekaj učili. Zato učitelji tudi očitajo takšnim staršem, češ da se mešajo v njihovo delo. V praksi se je pokazalo, da se večina otrok nauči pred šolo brati in pisati nepravilno in netočno. Mnogo teže je, znova jih učiti povsem od začetka. Tako pravijo učitelji.

Razen tega otroci, ki že znajo brati, ovirajo učitelja med poukom s svojimi pogostimi medklici: »Prosim, tovariš učitelj, jaz pa, to že znam!« kar ne ugaja niti njihovim šolskim tovaršim, čisto pa tudi ne učitelju.

Potemtakem je kazno, da bi bilo najbolj koristno in najpreprosteje, tako za starše kot za otroke pa tudi za šolo, da se otroci pred šolo ne nauče brati in pisati, tisti starši pa, ki nočejo upoštevati tega nasveta, naj vedo, da se bodo njihovi otroci v šoli znašli v izjemnem položaju — s tem pa bi bil problem na videz tudi rešen.

Tako sem tudi jaz mislila pred nekaj leti in zato je razumljivo, da sem svoje otroke sklenila »očuvati« pred prezgodnjim učenjem.

Seveda so otroci že v tretjem letu jemali svinčnik in papir v roke in čečkali. Postopoma sem jih navajala na risanje, prerisavanje in na uporabo raznih barvic. Otroci so povpraševali tudi o

pisanju in črkah, vendar sem bila vztrajna. In tako se mi je posrečilo, da starejši sin, ki je že dopolnil peto leto, še ni poznal nobene črke. Prvo črko se je naučil z naslova Copičeve knjige »Lalaj Bao«. Mi smo mu prebrali naslov in on je ponavljal ime Bao. Potem je začel poizvedovati,

kako se imenujejo črke. Nisem mu povedala. Naslednji dan pa mi je pokazal veliko tiskano črko O in zadovoljen pripomnil: »Mamica, to je pa črka O!« Cez nekaj dni je razpoznaval črko O v raznih naslovih in začel je »brati časopise«. Dolgo je opazoval velike črke in v nekaj dneh

se je naučil začetnih črk časniskih imen. Temu je sledila začetna črka našega primka na vratih stanovanja. Ker je neutrudno poizvedoval, kaj je ta, kaj ona črka, sem spoznala, da ga ni moč več dolgo zadržati.

Ko je imel šest let, sem ga poslala v vrtec in tako se je začelo novo, zelo plodno obdobje njegovega »samoučnega« branja. Otroci so se med seboj spraševali, kaj kdo zna, na sprehodih po mestih pa so preverjali znanje tako, da so brali napise in reklame.

Uvidela sem, da se je vsega tega naučil, čeprav mu nismo nič pomagali. Od drugih staršev sem tudi zvedela, da večina otrok kaže veliko zanimanje za branje in pisanje pred šolo in da se tega pretežno nauče sami. To pomeni, da je ta pojav normalen.

Potemtakem rešitev tega vprašanja ne tiči v tem, da otrokom branim, da bi se doma naučili delno brati in pisati, marveč v tem, da bi morala šola in učitelji vse to vzeti kot normalen pojav ter glede na to prilagoditi pouk v prvih razredih. Tako bi se izognili negativnim pojavom, ki smo jih že omenili.

Nevenka Frankovič

Tudi naša mala prav rada bere

Zmagoslavje bombaža

Bombažasto blago je prišlo v letošnji modi do tolikšne veljave, da si živajo ženske iz njega celo večerne obleke. Seveda si pri nas tega še ne moremo privoščiti, ker naše bombažaste tkanine še niso tako izdelane, da bi jih lahko uporabljale za karsibodi. Nekateri tuje tovarne pa znajo in morejo, ker imajo več možnosti, predvsem tehničnih, bombaž že tako predelovati, da pada ko svila, pa tudi na pogled je zelo podoben svili. Zaradi hladu je pa poleti celo bolj priljubljen kot svila.

boste pa prav gotovo tudi ve rade oblekle. Odlegla vam bo za marsikakšno priložnost, za delo doma, za pisarno, za prehod, pa tudi za kako drugo, srednje praznično priložnost, seveda pa morate biti pri izbiri kroja za obleko iz takega bla-

ga previdne in čisto veliko bolj domiselne. Pri lepi svileni obleki sta kakovost blaga in pa vzoreček dovolj učinkovita. Pri navadnem bombažastem blagu mora pa biti kraj odločilen, k temu pa čisto pripomore kak prav skromen okrasek, morda samo robovi iz drugega blaga.

Iz Indije, kjer so ga sadili že pred 3000 leti, je bombaž našel pot po širnem svetu. Arabci so ga prinesli iz Indije v Evropo. Anglija je bila prva, ki je že v 12. stoletju spoznala vrednost bombažnih vlaken. Najprej so jih uporabljali za stenje za svetilke, nato so jih pričeli predelovati v vrvi, končno pa v prejo za obleko. Štirim velikim iznajdbam v zadnjih 150 letih se ima bombaž zahvaliti za svoj uspeh: parnemu stroju, predilnemu stroju, mehničnemu tkalnemu stroju in stroju za obriranje bombaža. Sedaj prideluje bombaž 30 milijonov ljudi v 60 različnih deželah. Nadaljnjih 20 milijonov ljudi ga prede, tke in predeluje njegova vlakna in semena. Seveda boste te številke pozabili. Nič zato. Bombažasto obleko, ki jo lahko operete kadarkoli, ki se v njej počutite kot v svileni, ali iz kakršne koli dragocenejše tkanine,

Naravna in umetna odpornost otroka proti tuberkulozi

V naši državi oboli za tuberkulozno infekcijo vsako leto mnogo otrok. Med množičnim cepljenjem z BCG (od avgusta 1949 do konca leta 1950) je bilo ugotovljeno, da je 17% otrok okuženih z bacili tuberkuloze v 5. letu, 36% v 10. letu in 50% v 15. letu. Razširjenost infekcije z bacili tuberkuloze se ugotavlja s tuberkulinskimi preizkusi. Ti so zasnovani na načelu, da strup, ki uničuje bacile tuberkuloze, znanstveno imenovan tuberkulin, kadar ga damo na kožo ali ubrizgamo v kožo okuženega otroka, povzroča reakcijo (vnetje), za katero sta značilna pordečenje in lahka oteklina. Pordečenje in oteklina največkrat pomenita le, da so v otrokovem telesu bacili tuberkuloze, vendar je ta reakcija kože na tuberkulin v mnogih primerih tudi znak akutnega razvoja bolezni.

Vnetje na koži je v zvezi s pojavom alergije. Pri mnogih kužnih boleznih se v krvi bolnika tvorijo protitelesa, ki se aktivno bojujejo proti bolezni. Ta protitelesa varujejo organizem pred ponovno infekcijo z isto boleznijo. Sposobnost, ki jo je dobil organizem, ki je prebolel nalezljivo bolezen, se imenuje imuniteta. Pri tuberkulozni infekciji pojav alergije, to je reakcije kože na tuberkulin, ne pomeni, da je bolnik tudi za vedno zavarovan pred tuberkulozno infekcijo. Alergija pomeni, če ni vidnih znakov bolezni, da je organizem sklenil premirje z bacili tuberkuloze, ki so prodrli v telo. Dokler trajajo ugodni pogoji življenja (pravilna prehrana, počitek, čist zrak, čistoča itd.) organizem lahko obvlada bacile tuberkuloze, ki so v njem. Toda takoj ko nastopijo neugodni pogoji, preidejo bacili tuberkuloze v ofenzivo in lahko izročijo obolenje. Alergija torej pomeni oboroženo premirje med obrambnimi silami organizma in bacili tuberkuloze. Ona utrjuje organizem proti ponovnim infekcijam, ker ima stalno mobilizirane vse obrambne sile proti naknadnemu prodiranju bacilov tuberkuloze v organizem. Toda, če

je otrok izpostavljen neprestanim infekcijam, obrambne sile organizma niso več sposobne štiti ga in kmalu zbolí za tuberkulozno infekcijo. Imunost pri tuberkulozni obolenjih torej ni podobna imunosti pri drugih boleznih.

Imunost za tuberkulozo je odvisna tudi od splošne odpornosti

perila, v katerem spi, od sobe, v kateri živi, od čistote telesa, spanja in počitka, od čistega zraka, od pravilne vzgoje, predvsem pa od pravilne prehrane.

Večina otrok v naši državi, v mestih in na deželi, se hrani nepravilno in to bolj zaradi neznanja staršev, kakor zaradi tega, da ne

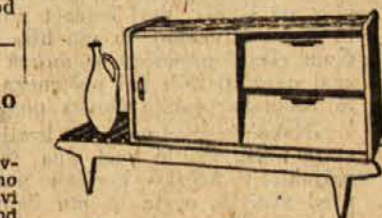
Dve bluzi za svečanosti

organizma proti bolezni. Splošna odpornost proti tuberkulozi in drugim boleznim pa zavisi ne samo od podedovanih lastnosti, temveč mnogo bolj od dispozicije, ki jo dobi otroški organizem v ugodnih ali neugodnih pogojih življenja. Splošno, tako imenovano nespecifično odpornost proti boleznim zmanjšujejo neugodni pogoji, v katerih živi otrok, kakor tudi neustrezajoča prehrana. Izid tuberkulozne infekcije je v mnogočem odvisen od omenjenih činiteljev, ugodnih in neugodnih, ki vplivajo na razvoj otroka in predhodni pojav bolezni. Dobro hranjen otrok, ki živi v ugodnih higienskih pogojih, ni tako izpostavljen tuberkulozemu obolenju kakor slabo hranjen otrok, ki živi v neugodnih higienskih pogojih.

Starši so dolžni ustvariti ugodne pogoje, da bo otrok čim bolj odporen proti bolezni. To je odvisno od obleke, ki jo otrok nosi, od

bi imeli sredstev. Prehrana otrok je pri nas zlasti pomanjkljiva v plemenitih sestavinah, to je v beljakovinah. Starši mislijo, da so ogljikovi hidrati (močnate jedi, sladkor, slaščice itd.) glavna prehrana otroka. Toda hrana, v kateri so zastopane le mešate sestavine, ne omogoča pravilnega razvoja otroka. Izgovori mnogih staršev, češ da nimajo sredstev za meso, povrtnino, jajca, mleko in sir niso opravičljivi. Otroku, ki je nepravilno hranjen, primanjkuje bistvene sestavine prehrane, od katerih sta odvisna njegov pravilen razvoj in rast.

Končno je danes možno zaščititi otroka tudi s cepljenjem BCG, kar je ena največjih pridobitev medicine v XX. stoletju. BCG varuje otroka pred tuberkulozno infekcijo. Če pa cepljen otrok navzlic temu zbolí za primerno tuberkulozo, je bolezen lažjega značaja. Z

Omara za dnevno sobo

BCG cepljeni otrok nikdar ne oboli za najtežji, nekoč smrtnimi oblikami te bolezni — tuberkulozno meningitisom in miliarno tuberkulozo. Zato je pri nas cepljenje z BCG obvezno za vsakega otroka. Dr. V. Čupič

Ali spanje utruja?

Spanje ne utruja zmeraj. Znanstveniki pa še niso odgovorili na vprašanje, če je spanje res najboljšo sredstvo za odpravo utrujenosti. Neki argentinski zdravnik je psihologijo utrujenosti začel raziskovati na znan-

stveno-medicinski osnovi in prišel do zaključkov, ki deloma presenečajo.

Najprej razlikuje zdravnik, v grobem vzeto, pet vrst utrujenosti glede na to, kakšnega izvora so:

1. utrujenost zaradi fizičnega napora posameznih delov telesa (stopal, nog, rok);
2. utrujenost zaradi splošnega telesnega napora;
3. utrujenost, ki jo povzroča pritisk na posamezne dele telesa zaradi tujega vpliva (na primer pretesni čevlji, obleka);
4. utrujenost, ki jo povzroča pomanjkljivo delovanje posameznih organov (jeter, ledvic);
5. utrujenost zaradi živčne razdraženosti in duševne napetosti.

Jasno je, pravi zdravnik, da je bolnik na jetrih, ki po spanju še dolgo ure presedi v stolu, ker je truden, po takem počivanju še bolj zbit. Jasno je, da se noga boleče tudi še po deseturnem spanju, če nosimo preozke čevlje.

Predolgo spanje je prav tako škodljivo kot premalo spanja. Če predolgo spimo, so telesne funkcije prav tako ovirane kot pri neugodni klimi. Torej preveč spanja utruja!

Če se po delni utrujenosti (primer št. 1) navadimo preveč počivati, se zmanjša reakcijska sposobnost in odpornost telesa. Veliko bolj je v tem primeru okopati si nogo v mrzli vodi ali pa roke masirati s alkoholom. Po jedi je mnogo bolj priporočljiv kratek sprehod, kakor popoldansko spanje.

Posebno pozornost posveča zdravnik sodobni bolezni: živčni izčrpanosti. Pri tem opozarja, da so gospodarstveniki in politiki v ZDA vedno bolj prepričani, da je poleg pisarne potrebna še soba za počitek. To je po navadi svetlo tapaciran prostor, ki ima samo divan, prho in gramofon s ploščami umirjenih melodij. Ležati 10 minut sproščeno in na nič misliti, pomaga bolj kot spanec, ki traja nekaj ur. Tak počitek priporoča argentinski zdravnik vsakomur, ki duševno dela. Bazen tega pa je ta odločen nasprotnik vseh umetnih dražljajev za odpravo utrujenosti, ker imajo lahko tudi svoje posledice.

NASVETI

Od cigarete osmojeno pohištvo, seveda če ni preveč, lahko očistite, če ga drgnete s surovim krompirjem, ki ga pomakate v mehak pepel.

Star linolej popravite tako, da izrežete strgana mesta in vložite ostanke novega linoleja. Robove prečistite s kitom. Ko se pa posušijo ga obrabite s steklenim papirjem. Nato pa vse skupaj pomazite z oljnato barvo.

Rad bi imel res čisto juho. V njo zakuhajte razstopen leljak, juho zavrite in nato precedite skozi svileni cedilce.

Kovček je dobil madež

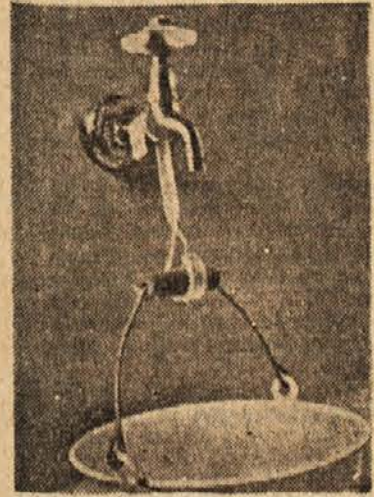
Brčkone nikdar ne potrebujejo toliko kovčkov kot prav zdaj v poštnicah. Saj je veliko družin, ko vse leto s kovčkom ne potujejo nikamor razen na počitnice. In na potovanju v vlaknu, na ladji ali avtobusu, kjer mora kovček celo na streho, se kaj rado zgodi, da dobi naš usojen kovček madež. Gospodinja, ki ima rada red pri hiši, ni tega prav nič vesela. Skoraj jo je minulo pol veselja, ki za je imela s počitnicami.

Sivar pa ni tako nevsedna. Ko pridemo domov in kovček dobro izprašimo, vzamemo lahko milačo in vso madežo s krpo in milačo odstranimo. Nato pa ves kovček namažemo z dobro pasto za čevlje in ga zdrgnemo z mehko krpo. Tako očistimo vse kovčke iz svinskega, teletjega ali kravjega usnja.

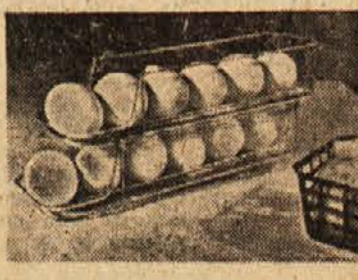
Kombineži iz svilenega blaga

Gospodinji v pomoč

Šramba je lahko še tako velika, toda gospodinje so vendar čisto v zadregi zaradi prostora. Nikoli ga ne bi bilo preveč za razne košare, pladnje in kaj vem kaj še vse. Takele »košarice« za jajčka, bi lahko izdelovali tudi pri nas. Polvilnil bi bil kaj primeren material zanje. Ozke so in zavzemajo malo prostora, ker jih lahko gospodinje naložijo več eno na drugo. Ko vzamemo eno jajce iz nje, se skotali drugo za njim. Tako da ne bi bilo treba »police« nikdar premikati, razen seveda, kadar bi jih čistili, oziroma polnili z jajci. To je praktična malenkost, ki najbrž ne bi veliko stala. Morda se bo kako naše podjetje ogrelo za to?

Zivljenje gospodinje čisto olajšajo malenkosti. Takale ključka ni nič posebnega, mož ali pa sin vam jo lahko naredi, vam bo pa lahko v veliko pomoč pri delu. Z njo obesite vedra na vodovodno pipo. Tako ključko lahko koristno uporabite tudi pri drugih delih, na primer pri obriranju sadja; z njo obesite košaro na vejo in tako imate roki prosti za delo.

LETALSTVO POMAGA ZNANSTVENIKOM

Angleški znanstveniki že štiri leta raziskuje jo Grönlandijo

Te dni polete hidroplani tipa »Sunderland« obalne komande angleškega kraljevskega vojnega letalstva v arktični krog. S tem bodo končali svoje zadnje operacije v vrsti poletov od leta 1951. Vsa ta leta se letala pomagala angleški odpravi na severnem delu Grönlandije.

Letos poleti bodo pripeljala člani odprave nazaj v Anglijo. Letošnjih operacij se bo udeležila 230. eskadrila. Prva dva hidroplana sta odletela iz oporišča v Pembroke Docku v Južnem Walesu, 31. julija v Rejkjaviku na Islandiji, 1. avgusta pa bosta v Young Soundu na severovzhodnem delu Grönlandije. Druga letala prilete tja 6. avgusta.

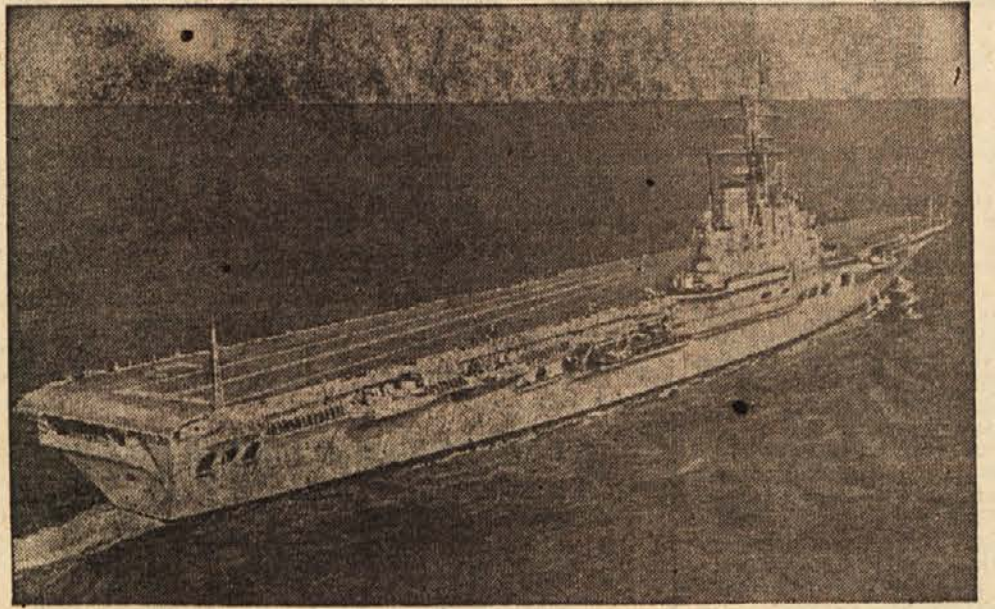
Hidroplani bodo pripeljali nazaj tudi 12 polarnih psov. Odprava jih je kupila na Grönlandiji in v Anglijo jih pripelje

po naročilo postaje za znanstvene raziskave na Falklandskih otokih. Letos oktobra bodo pse vkrcali na ladjo za pomorske znanstvene raziskave, ki bo tedaj odplula proti Antarktiki. Pse so določili za plemo in križanje s polarnimi psi v tej angleški koloniji. Zračna pot od jezera Britanija do Pembroke Docka je dolga 3331 kilometrov, pot z ladjo do Falklandskih otokov pa 16.093 km. Z dovoljenjem danske vlade bo posadka prvih dveh hidroplanov, ki bosta priletela na Grönlandijo, za angleško odpravo posnela iz zraka področje jezera Britanija.

Letos poleti bodo minila štiri leta, odkar angleško vojno letalstvo sodeluje z angleško odpravo na Grönlandiji. Leta 1951 je hidroplan z omenjenega oporišča odpeljal na Grönlandijo odpravo, da bi pripravila vse potrebno za raziskovanje ledene skorje. Predlanskim je pet letal prepeljalo člani odprave in 250 ton opreme do dveh oporišč. Lanl pa so letala prepeljala na grönlandiska oporišča 130 ton opreme in hrane.

Te zračne operacije so bile zelo važne vaje za angleško vojno letalstvo in bistven prispevek k uspehu odprave. Posadke hidroplanov so si pridobile važne izkušnje o letenju v velikih višinah in v arktičnem podnebju. Eskadrile so operirale iz arktičnih oporišč z malenkostno opremo. Uspešne zračne operacije te vrste so omejene tu na nekaj tednov v drugi polovici poletja, ko morje ni pokrito z ledom.

Odprava, katere pokrovitelj sta kraljica Elizabeta II. in Winston Churchill, se je ukvarjala z geofizikalnimi, geološkimi in glaciološkimi raziskavami na še neraziskanih področjih severne Grönlandije. Ena njenih nalog je bila ugotoviti, kako debela ledena skorja pokriva večino Grönlandije.

Najnovejša angleška letalonosilka »Centaur« posneta iz letala

KONEC STRAHOT NA HUDIČEVEM OTOKU

Francozi so ugodili ameriški zahtevi in ukinili zloglasno kazensko kolonijo

Nedavno so odpeljali s Hudičevega otoka na severnem koncu Južne Amerike v Bordeaux 88 v verige vklepanih kaznjencev. V pristanišču Cayenne je stala stara zarjavela ladja, s simboličnim imenom »Liberté« (Svoboda). Potniki na njej so bili na rokah in nogah vklepani v težke verige. Bili so zadnji kaznjenci z zloglasnega Hudičevega otoka, ki bodo morali konec stroge kazni in najbrž tudi svojega življenja preživeti v kaznilnicah v svoji domovini.

Na otočku pred Cayenne je bilo zmeraj zaprtih kakih 6000 kaznjencev. Vsako leto so jih 2000 odpeljali na Hudičev otok, kjer pa niso dolgo živeli. Podnebje je namreč tam sila neugodno, le redki ljudje ga prenoso, večina pa kmalu podleže. Razen tega pa so s kaznjenci ravnali zelo grdo. Mnoge so pokončale tudi razne kužne bolezni, drugi pa so podlegli pikom strupenih kač in škorpionov.

Med kaznjenci na Hudičevem otoku je bilo tudi nekaj pravih hudičev v človeški podobi, množičnih morilcev in drugih zločincev. Neki morilec je imel na vesti smrt 18 otrok. Med kaznjenci so bili tudi ljudje, ki niso imeli okrvavljenih rok, razni tatovi, sleparji in spretni ponarejevalci, obsojeni samo na nekaj let. Izmed njih se jih je nekaj vrnilo v domovino in s tem tudi v človeško družbo. Večina pa je našla na Hudičevem otoku strašno smrt. In kakor se v takš-

nih primerih rado pripeti, je bilo med kaznjenci tudi nekaj nedolžnih, ki so prišli v ta pekel zaradi krivega pričevanja svojih sovražnikov. Več sto jih je že strohnelo v zemlji, preden so sodne oblasti dognale, da so bili obsojeni po nedolžnem.

Zadnja leta na Hudičev otok niso več pošiljali kaznjencev. Hkrati so ameriške oblasti zahtevale, naj Francija ukine to l. 1884 ustanovljeno kazensko kolonijo,

češ da je sramoten madež na humanosti in človeškem dostojanstvu. In tako je francoska vlada naposled tej zahtevi ugodila in uklinila najstrašnejšo, seveda pa tudi najbolj osvojevano kazensko kolonijo na svetu.

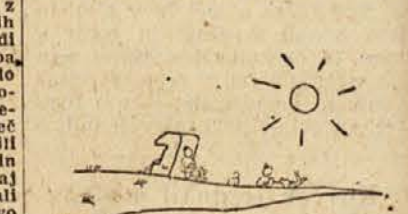
Otoček ob severni obali Južne Amerike blizu ekvatorja pa pride v zgodovino. To je zgodovina krvi in solz, krikov groze in blaznosti, rožljanja verig in stokanja umištanovljenih kazensko kolonij, rajočih.

Terariji s kačami novost živalskega vrta v Ljubljani

Ljubljanski živalski vrt se stalno razvija in dopolnjuje z novimi živalmi. Prijatelj živali in zvesti obiskovalci iz Ljubljane bi si sicer želeli hitrejšega razvoja vrta. Radi bi videli, da bi bile že dogotovljene ograde za živali, da se te ne bi več mučile v tesnih in neprimernih kletkah in da bi bil že kmalu urejen tako, kakor je bilo napovedano. Mnogi ljubljanci bi tudi radi videli v ljubljanskem živalskem vrtu leva ali kamelo, nekateri celo tigra ali slona. Toda vsi ti bodo morali še počakati, da bo živalski vrt s skromnimi sredstvi, ki jih ima na razpolago, uredil najprej primerna in dostojna bivališča za domače živali, ki jih vrt že poseduje. Kljub temu pa so vsi zadovoljni z napredkom, ki ga je vrt v zadnjih mesecih dosegel. Ljubljanci radi vidijo nove živali v kletkah, mnogi pa že nestrpno pričakujejo, kdaj bodo oha medveda preselili v nove prostore. Ker bo nova ograda za medvede že kmalu gotova, ta čas ni več daleč. Vendar bodo najprej zasadili tudi notranjost ograde z rastlinami in drevesi in nato počakali še nekaj časa, sredi septembra pa pripeljali medveda iz sedanje kletke v novo bivališče. To bo za ljubljance prav gotovo velika privlačnost, saj bo mogoče videti medveda pri njihovem življenju v prosti naravi.

Prav pred dnevi pa je naš živalski vrt dobil še novo pridobitev, namreč kače. Na desno od glavnega vhoda, tam kjer domujejo galebi, so postavili dva terarija. V prvem terariju vzbujajo pozornost en in pol metra dolg gošč, ki živi v naših kraih. Poleg nje sta dva progasta gošča, ki živita v Dalmaciji in razen njih še dva plavorja, ki sta prav tako doma na dalmatinskem sklovlju. V drugem terariju so našle svoj prostor naše nestrupenjače. Tu bodo lahko ljubljanci spoznali belouško in spukoljo, pa tudi kobranko, ki je pogosto kratkoročno zastrupena gada ali modrasa. Čez nekaj dni bodo postavili še tretji terarij z večjimi dal-

matinskimi kačami, za katere sicer ne poznamo slovenskih imen. V naslednjih terarijih pa bodo nato uredili še prostor za domače strupenjače, za modrase in gade. Vsi ti terariji pa predstavljajo le začasno ureditev. Kot je znano, je za akvarije in terarije, to je za ribe in kače, določena nekdanja glavna postaja pionirske železnice. Preureditev te postaje v prostore živalskega vrta je že odobrena, in zdaj pripravljajo detaljne načrte, na podlagi katerih nameravajo že v jeseni začeti s preuređitvami. Kot računajo, bodo čez zimo z deli gotovi, tako da bi spomladi ljubljanci že lahko hodili gledat ribe in kače v novo urejene prostore. R.

— Zdi se mi, Oskar, da je veslanje zelo osvetojuče.

MALI LEKSIKON

Koliko let so gradili slovečo šibeniško katedralo? Ali se lahko nekateri liki stojijo pred očeh? Kako dolga je reka Amazona?

Šibeniška katedrala sv. Jakova, zgrajena iz klesanega kamna, marmora in kovine, sodi med največja uspešna arhitekturna dela v Evropi in tudi na Bliznjem vzhodu ni. Zlasti veličastno je njeno pročelje. Vrednost katedrale lahko presodimo, če vemo, da je načrte zanjo izdelal in graditev tudi vodil genialni arhitekt in kipar Juraj Orsini-Matej. Dalmatince iz Zadra. Katedrala so gradili blizu 100 let. Temeljni kamen so položili leta 1441. Njen prvi arhitekt je bil Franjo Jakovljevič iz Benetk. Nekaj časa je gradil katedralo tudi inženir beneske republike Lauro Pincino, za njim pa Juraj Orsini, in sicer do svoje smrti leta 1478. Orsinijev naslednik je bil Nikola Fiorentino (do leta 1517), potem pa arhitekt Bartul (do leta 1925) in končno njegov sin Jakob, ki je po Orsinijevem načrtu leta 1928 dogradil pročelje katedrale.

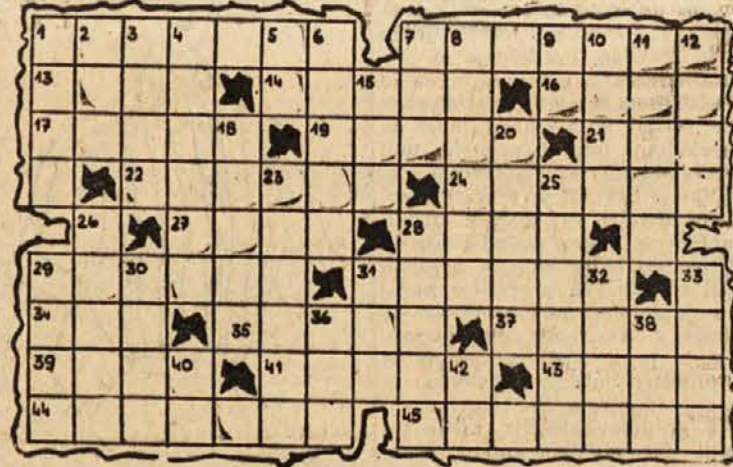
Dolgo so strokovnjaki mislili, da se nekateri liki ne morejo zrcaliti v obeh trajno, marveč samo začasno, dokler lik stoji pred njimi. Praksa pa je to mnenje ovrgla. V neki francoski vasi živi deklica, ki je v njenih arhivih trajno zrcalila rimske številke urnika. Zato ji pravijo kmetje »dekle z uro v očeh«. Številke šare; zlasti lepo je videti I, V, VII in X. Medicina še ni mogla pojasniti tega naravnega pojava. Deklica dobro vidi.

Glavna reka bogate in še neraziskane države Amazonije je še neraziskana reka Amazonija. Dolga je 5.500 km, njeno ustje je desetkrat širše od Rokavskega preliva. Na njem so trije otoki in eden je večji od Švice. Reka Amazonija je plovna. Plovni so tudi njeni pritoki. Proti izlivu je plovna 64 km daleč celo za velike ladje. Vseh njenih pritokov še niso raziskali. Ob tej reki raste kakih 20.000 različnih vrst dreves.

Čudna riba

V morskih globinah je skrita še marsikatera skrivnost in naravoslovci se zdaleč ne poznajo vseh vrst morskih živali. Posadka neke angleške ribiške ladje je nedavno v bližini Islandije našla doslej neznanu ribo, dolgo kakih 60 cm. Najbolj čudno na njej je, da je njeno meso zelo mastno. Razen tega ima kepice masti tudi v zračnem mehuruju in glavi. Te ribe se lahko dobesedno spečejo v lastni masti. Naravoslovci domnevajo, da so priplavale iz severnega Atlantika na jug. Najbrž bodo ribičem dobrodošle, saj jih bodo lahko prodali, ker ne bo potrebno olje, da bi jih spekli.

KRIŽANKA

Vodoravno: 1. odkritelj povzročitelja malarije (Charles Louis Alphonse), 7. moški pevski glas, 13. oseba iz Borodinove opere, 14. časovno obdobje v paleozoiku, 16. del telesa (množ.), 17. nekoč znan jugosl. nogometaš, 19. sredstvo proti malariji, 21. vrsta športa, 22. prazno govorčenje, napisan odstavek v govoru, 24. neobdelan svet, 27. mesto in pokrajina v sev. Italiji, 28. vrata, zvrst, 29. travnata stepa v trop. skrajjih, 31. topovi, 34. angleško pivo, 35. povzdigi (grš.), 37. reka in kraj sev. vzh. od Frankfurta, 39. gospodinja (angl.), 41. evropska država, 43. angleški pomorščak, znan po izsledovanjih na Tihem oceanu (James 1768-79), 44. notranje (tujka), 45. ženska, ki išče.

Navpično: 1. livki, 2. turški fevdalec, 3. merska enota za el. napetost, 4. Beethovenova tretja simfonija, 5. inicialke znanega češkega komponista, 6. nedoločni zaimek, 7. vrednostni papir, 8. barvilo, ki ga uporabljamo v tekstilni industriji, 9. veznik, 10. toliko, tako, 11. lehe, 12. znana toaletna krema, 13. pot, ulica (lat.); beseda označuje tudi smer, 18. norveška denarna veljava, 20. zadnji rimski cesar iz Avgustovega rodu, 23. grebenec, 25. ženska ime, tudi ime svezde, 26. slov. kipar (Boris), 28. narod v zap. Pirenejih, 29. brez družbe, 30. novica, sporočilo, 31. začimba, 32. malik, 33. pritok Savinje, 36. strmijo, gledajo, 38. ladjedelniška naprava, 40. oblika povratnega zaimka, 42. rimski novčič.

Anekdota

PREVEČ PODOBNA FOTOGRAFIJA

Mark Twain je vsak dan dobival fotografije od ljudi, ki so si domišljali, da so mu podobni. Nekoč je na poslano fotografijo odgovoril: »Spoštovani dvojniki, vaša fotografija mi je bolj podobna, kakor sem si podoben sam. Zato sem jo spravil v okvir in kadar se brijem, jo uporablam kot zrcalo.«

WILLIAM SAROYAN

Sin moj, uči se obrti

Moja stara mati — bog ji daj dobro — meni, da bi moral vsak človek praktično delati. In nekega dne mi je rekla: »Učiti se moraš, da boš znal kaj pametnega delati, da boš storil kaj koristnega za ljudi, da boš izdeloval kaj iz gline, lesa, kovine ali blaga. Nezasišano je, če mlad človek ne ceni obrti. Ali sploh kaj znaš? Ali znaš narediti preprosto mizo, navaden ključ, preprosto odejo ali kavni lonec? Kaj pa sploh znaš?«

Stara mati me je ogorčeno pogledala. »Vem,« je rekla, »imajo te za pisatelja in me nim, da si res. Vsaj cigarete pokadiš dovolj, da bi lahko bil nekaj, in vsa hiša je zmeraj polna dima. Toda naposled se moraš naučiti, da boš znal narediti tudi kaj poštenega, karkoli, kar je za rabo, kar lahko človek pogleda ali otiplje.«

»Nekoč je živel perzijski kralj, je dejala moja stara mati, «ki je imel sina, in ta dečko se je zaljubil v hčerko kozjega pastirja. Stopil je pred svojega očeta in mu dejal: »Gospod oče, ljubim pastirjevo hčer in rad bi se oženil z njo. Kralj pa je odgovoril: »Jaz sem kralj, ti si moj sin, in po moji smrti boš ti kralj. Kako pa bi mogel biti kralj, če bi se oženil s pastirjevo hčerjo?« Toda sin je dejal: »Gospod oče, tega ne vem, vem pa, da ljubim to dekle in da bi jo rad napravil za svojo kraljico. Kralj je spoznal, da prihaja ljubezen njegovega sina od boga, in

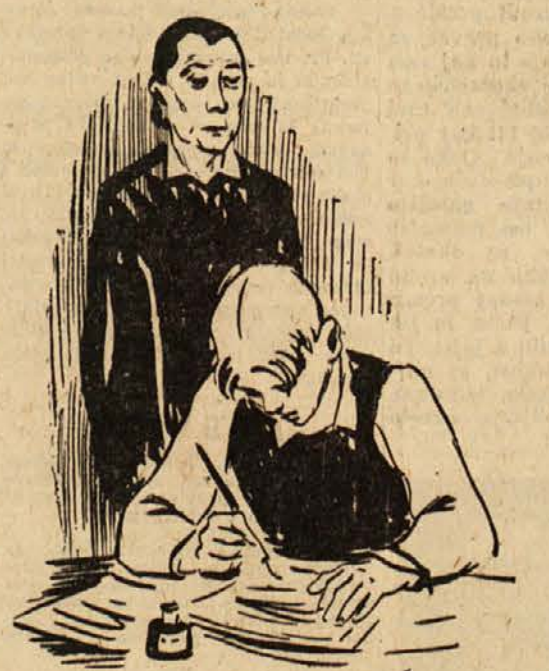
je rekel: »Pošljem ji sporočilo. Poklical je sla in mu ukazal: »Pojdi k pastirjevi hčerki in ji reci, da jo moj sin ljubi in da bi jo rad imel za ženo. Sel je prišel k dekletu in dejal: »Kraljev sin te ljubi in bi te rad imel za ženo. Dekle je vprašalo: Kakšno delo pa opravlja? In sel je odgovoril: »Cemu? Saj je kraljev sin in delati mu ni treba.« Na to je dekle dejalo: »Izučiti se mora kake obrti.« Sel se je vrnil h kralju in mu sporočil besede pastirjeve hčerke.

Tedaj je dejal kralj svojemu sinu: »Pastirjeva hči želi, da se izučiš kake obrti. Ali jo že zmeraj želiš imeti za ženo? In sin je odgovoril: »Da, naučiti se hočem presti rogovnice. In začeli so ga učiti, kako se predejo rogovnice; predel je več vzorcev, v pestrih barvah in z bogatimi okraski. Čez tri dni je že predel čudovite rogovnice. Tedaj je sel znova odšel k pastirjevi hčerki in ji dejal: »Tele rogovnice so delo kraljevega sina. Tedaj je dekle odšlo s slom v kraljevo palačo in postalo žena kraljevega sina.«

»Nekega dne«, tako je pripovedovala moja stara mati, »se je kraljev sin izprehajal po ulicah Bagdada. Prišel je do krčme, ki je bila tako snažna in hladna, da je vstopil in sedel k mizi.«

»Tista krčma«, je pripovedovala moja stara mati, »je pripadala tatovom in morilcem. Zgra-

bili so kraljevega sina in ga vrgli v mračno ječo, kjer so imeli zaprte mnoge ugledne meščane. Tatovi in morilci so se zabavali s tem, da so najdebelejšega izmed njih ubili in vrgli najbolj

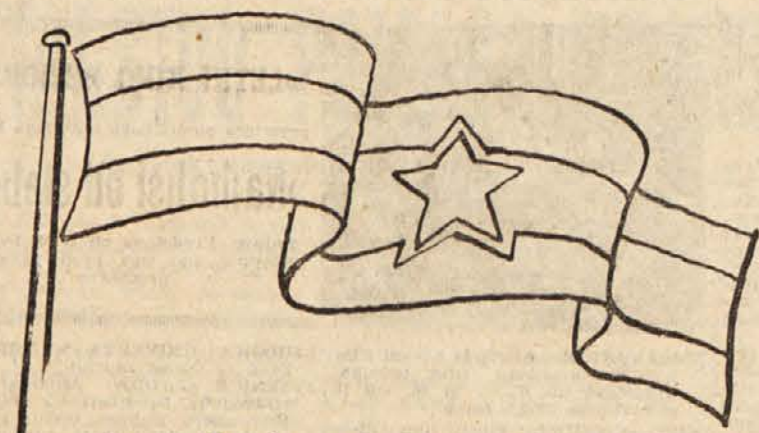
suhim, da bi ga pojedli. Kraljev sin je bil med najbolj suhimi, in ker ni bilo znano, da je sin perzijskega kralja, so mu začasno prizanesli. Tatovom in morilcem je dejal: »Pleši znam rogovnice in rogovnice, ki pridejo izpod mojih rok, so dragocene.« Tedaj so mu prinesli slame in mu ukazali, naj plete. V treh dneh je spletel tri rogovnice in dejal: »Odnosite te rogovnice v palačo perzijskega kralja in za vsako vam bo dal sto cekinov.«

Rogovnice so odnesli v kraljevo palačo in ko jih je kralj zagledal, je takoj spoznal, da so delo njegovega sina. Tedaj jih je odnesel k pastirjevi hčerki in dejal: »Te rogovnice so prinesli v palačo in vidim, da so delo mojega pogrešnega sina.« Pastirjeva hči si je natanko ogledala rogovnice in našla v vpletelih okraskih sporočilo svojega moža v knjižnem jeziku Perzijcev. Sporočilo je izročila kralju.«

»In kralj«, je dejala moja stara mati, »je poslal mnogo vojakov h krčmi tatov in morilcev in kraljev sin se je srečno vrnil v očetovo palačo in k svoji ženi, pastirjevi hčerki. Ko je prišel v palačo in spet zagledal svojo ženo, se ji je do tal priklonil, objel njene noge in dejal: »Ljubljena, samo tebi se moram zahvaliti, da sem še živ.«

In kralj je bil zelo vesel pastirjeve hčere. »Nac, je dejala moja stara mati, »ali zdaj razumeš, zakaj se mora vsak moški izučiti kake poštene obrti?«

»Razumem zelo dobro«, sem odgovoril, »in brž ko bom zaslužil dovolj denarja, da si bom lahko kupil žago, kladivo in les, bom napel vse sile, da bom naredil preprost stol ali knjižno polico.«

LJUDSKI ODBOR MESTNE OBČINE KRANJ

čestita vsem delovnim ljudem k občinskemu prazniku
1. avgustu!

OKRAJNI SINDIKALNI SVET KRANJ

čestita vsem delovnim kolektivom okraja Kranj k občinskemu prazniku 1. avgustu!

OKRAJNO GRADBENO PODJETJE — SEZANA

sprejme večje število delavcev težakov, zidarjev in zidarskih vajencev

za dela na gradbiščih:

GRADIŠČE, DUTOVLJE IN SEZANA

Plača po tarifnem pravilniku!

JAT

JUGOSLOVANSKI AEROTRANSPORT

RAZPISUJE
ANONIMNI

natečaj

za izdelavo predloga za kroj in barvo materiala za uradne obleke-uniforme osebja JAT, in sicer:

- načrte za moško in žensko uniformo — poletno, s čepico,
- načrte za moško in žensko uniformo — zimsko, s čepico in plaščem.

NAGRADE:

- za poletno uniformo s čepico
1. nagrada 30.000 din,
 2. nagrada 20.000 din,
 3. nagrada 10.000 din;
- za zimsko uniformo s čepico in plaščem
1. nagrada 50.000 din,
 2. nagrada 30.000 din,
 3. nagrada 15.000 din.

Predloge je treba poslati Direkciji jugoslovenskega aerotransporta, Beograd, Bircaninova ulica 1/III, zaključno s 1. septembrom 1954.

Za pogoje natečaja se obračate na Propagandni odsek JAT, Beograd, Bircaninova 1/III ali na telefon 28-751.

4115

KOKRA, KRANJ

TRGOVSKO PODJETJE NA DROBNO IN VELIKO

SE PRIPOROČA SVOJIM CENJ. ODJEMALCEM
OB PRILIKI GORENJSKEGA SEJMA

VSE INFORMACIJE: »KOKRA« — KRANJ

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

obvešča svoje stranke, da je znižala obrestno mero za vsa posojila in kredite za 1 do 3 % letno.

To znižanje velja od 1. julija 1954 dalje tudi za vsa že obstoječa posojila in kredite.

Istočasno je zvišala obrestno mero za vloge na tekočih računih delavcev in nameščencev od 2 na 3 % letno z veljavnostjo od 1. januarja 1954.

Vloge na hranilne knjižice se obrestujejo še nadalje po 5 do 6 1/2 % letno.

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA
LJUBLJANA — COPOVA 3
TELEFON 22-383, 22-136

Vsak naročnik »Ljudske pravice-Borbe« zavarovan

ZAHTEVAJTE VEDNO
IN POVSOD

»PERION«
PRAŠEK
ZA FINE
TKANINE

ZVEZNA UPRAVA
ZA ZAŠČITO RASTLIN

razpisuje
NATEČAJ

za sprejem v službo:

INŽENIRJA KMETIJSTVA
ali KEMIKA

za referenta kemičnih sredstev
za zaščito rastlin

PRAVNEGA REFERENTA

z znanjem francoske ali
angleške korespondence

Plača po uredbi in dopolnilna
plača

Prošnje je treba vložiti do dne
10. avgusta na naslov: Savezna
uprava za zaščito bitja - Beograd,
Savska ulica 35/IV.

Kamion 3 do 5 ton

samo brezhiben, s pogonom na
nafto ali bencin, prevzamemo
s pogojem prenosa lastnih
sredstev

Ponudbe na podjetje

»K O Ž A«

za odkup usnja, volne
in tehničnih maščob

KRAGUJEVAC

Telefon 21-78

GEOLOŠKA STŠ V BEOGRADU

Natečaj

V šolskem letu 1954/55 ima šola
možnost vpisati v prvi razred en
oddelek.

I.

Sprejemni pogoji so naslednji: da
je kandidat končal 4 razrede gimnazije ali osemletko in opravil nižji tečajni izpit; da na dan prijave ni starejši od 16 let; da je popolnoma zdrav in sposoben za delo v geološki stroki.

II.

Kandidati morajo poslati naslednje dokumente:

1. Lastnoročno napisano prošnjo, kolokvano s 30 din.
2. Spričevalo o 4. razredu gimnazije (8. razredu osemletke) in nižjem tečajnem izpitu.
3. Izpisek iz rojstne knjige.
4. Izjavo staršev (skrbnikov) učencev s podeželja, da jim bodo pri skrbeli v Beogradu stanovanje in hrano (v katerem koli internatu ali zasebno).
5. Prijave brez naštetih prilog ne bodo upoštevane pri izbiri učencev.

III.

Prošnje pošljite najkasneje do 31. avgusta 1954. Kandidati, ki bodo sprejeti, bodo pravočasno obveščeni in morajo priti v šolo 15. septembra 1954.

GEOLOŠKA STŠ
BEOGRAD, RUMSKA 8

4155

Oglašujte v našem listu!

RAZNASALKO

(po možnosti s kolesom) za raznašanje časopisa po Ljubljani, v zgodnjih jutranjih urah — sprejme uprava »Ljudske pravice-Borbe«

Mizarsko podjetje »JANKO PREMRL-VOJKO«

V ČRNEM VRHU PRI NOVI GORICI

potrebuje za takojšen nastop

štiri izučene mizarje

Plača po dogovoru — Interesenti naj se zglasijo osebno pri upravi podjetja v Črnem vrhu št. 30

ENOSTANOVANJSKO VILO

s hišnim vrtičkom ter lepim razgledom na okolico

PRODAMO

OKRAJNO GRADBENO PODJETJE — SEZANA

Ogled in informacije pri upravi podjetja!

»VINO-LJUBLJANA« — TRŽNA ULICA 6 — SE JE
Z ODLOČBO MLO V LJUBLJANI PREIMENOVALO V

»VINEA«

TRGOVINA Z ALKOHOLNIMI IN BREZALKOHOLNIMI
PIJAČAMI NA DEBELO, LJUBLJANA, TRŽNA UL. 6

PODJETJE SE BO ŠE NAPREJ TRUDILO, DA BO SVOJE
ODJEMALCE ČIMBOLJ ZADOVOLJILO S KVALITETO
BLAGA, NIZKO CENO IN SOLIDNO POSTREŽBO!

OBIŠČITE NAS IN PREPRIČALI SE BOSTE, DA
IMAMO NAJNIŽJE CENE!

BLAGO IZDAJAMO LE V KOLIČINI NAD 5 LITROV

Tovarna olja »MILAN ZEČAR« v Uroševcu

NUJNO KUPI

VEČ ZAPRTIH PLOČEVINASTIH SODOV

uporabnih za shrambo in transport jedilnega olja

Ponudbe z opisom in ceno pošljite na gornji naslov ali sporočite
po telefonu številka 16, Uroševac!

Komisija za imenovanje direktorjev pri Ljudskem odboru mestne občine Kranj razpisuje na podlagi 89. in 90. člena Uredbe o ustanavljanju podjetij in obrtov (Uradni list FLRJ št. 51/53)

MESTA RAVNATELJEV

ZA NASLEDNJA TRGOVSKA PODJETJA:

»ZELENJEVA«
»POVRTNINA«
»MODA«
»POSTREŽBA«

Ponudniki morajo imeti enega od naslednjih pogojev: a) popolna srednja šola s 3 leti trgovske prakse ali b) strokovna (vajenska) šola s petletno trgovsko prakso ali c) strokovni izpit in 15 let trgovske prakse. Za razpisana mesta je predvidena plača po tarifnih pravilnikih podjetij.

Kolkovane prošnje z življenjepisom, dokazili o šolski in strokovni izobrazbi ter opisom dosedanje zaposlitve vložite pri tajništvu za gospodarstvo in komunalne zadeve LOMO Kranj, Titov trg št. 1/II, soba št. 13, najkasneje do 15. avgusta 1954.

Ljudski odbor mestne občine Kranj,
Komisija za imenovanje direktorjev

Komisija za imenovanje direktorjev pri Ljudskem odboru mestne občine Kranj razpisuje na podlagi 89. in 90. člena Uredbe o ustanavljanju podjetij in obrtov (Uradni list FLRJ št. 51/53)

MESTO UPRAVNIKA

PODJETJA »SOBOPLESK« V KRANJU

Ponudniki morajo imeti mojstrski izpit za soboslikarja in pleskarja z najmanj dveletno prakso v tej stroki in sposobnost samostojnega upravljanja podjetja. — Plača po tarifnem pravilniku podjetja.

Kolkovane prošnje z življenjepisom, dokazili o šolski in strokovni izobrazbi ter opisom dosedanje zaposlitve vložite pri tajništvu za gospodarstvo in komunalne zadeve LOMO Kranj, Titov trg št. 1/II — soba št. 13 — najkasneje do 15. avgusta 1954.

Ljudski odbor mestne občine Kranj,
Komisija za imenovanje direktorjev

GRADSKO GIPSAJSKO PREDUZEČE

BEograd, Timočka 18

Telefon 44-424

sprejme

več gipsarjev in fasaderjev

za dela v Beogradu in notranjosti

PLAČA PO UČINKU!

Komisija za imenovanje direktorjev pri Ljudskem odboru mestne občine Kranj razpisuje na podlagi 89. in 90. člena Uredbe o ustanavljanju podjetij in obrtov (Uradni list FLRJ št. 51/53)

MESTO DIREKTORJA

TRGOVSKEGA PODJETJA »KLASJE« V KRANJU

Ponudniki morajo imeti enega od naslednjih pogojev: a) ekonomist s 3 leti komercialne prakse ali b) s popolno srednjo šolo z 8 leti komercialne prakse ali c) z vajensko šolo z 10 leti komercialne prakse. — Plača po tarifnem pravilniku podjetja.

Kolkovane prošnje z življenjepisom, dokazili o šolski in strokovni izobrazbi ter opisom dosedanje zaposlitve vložite pri tajništvu za gospodarstvo in komunalne zadeve LOMO Kranj, Titov trg št. 1/II, soba št. 13, najkasneje do 15. avgusta 1954.

Ljudski odbor mestne občine Kranj,
Komisija za imenovanje direktorjev

Komisija za razpis mesta direktorja OLO Kranj razpisuje

MESTO DIREKTORJA za »MARMOR HOTAVLJE«

industrija naravnega kamna Gorenja vas nad Skofjo Loko.

Pogoji: rudarski ali gradbeni inženir s triletno prakso, ali rudarski ali gradbeni tehnik s petletno prakso. Od prosilcev se zahteva komercialna praksa in po možnosti praksa v kamnolomih. — Plača po tarifnem pravilniku.

Prošnja z vsemi potrebnimi dokumenti in življenjepisnimi podatki je vložiti na Tajništvo OLO Kranj do 15. avgusta 1954.

Tovarna »ANGORA« — Ljubljana — Emonska 2

sprejme takoj

GLAVNEGA RAČUNOVODJO

(zaželena praksa v tekstilni stroki)

Ponudbe pošljite do dne 15. avgusta 1954 na upravo podjetja!
Plača po dogovoru.

Vodnoinštalatersko podjetje - Maribor

Koroška cesta 31. telefon 28-64

Izvršuje: gradnje vodovodov in montažo črpalnih naprav za pitno in industrijsko vodo.

Gradi: moderne sušilnice za lesne industrije, tekstilne tovarne, za sadje in povrtino.

Izdeluje: naprave za omeščavanje napajalne vode za parne kotle, vse vrste namakalnih naprav za povrtino in lepotečne nasade, za sadovnjake, razsadnike in vinograde

Izvršuje vsa remonta dela, popravila in montaže vodno turbinskih naprav
Gradi in montira moderne sanitarne naprave za industrijo, podjetja, ekonomije, državna posestva, obdelovalne zadruge itd
Izdeluje vsa stavbna in galanterijska kleparska dela, pnevmatične transportno naprave in vse vrste ventilacij
Izvršuje vse vrste izolacijskih del.

RAZPIS

ZA SPREJEM UČENCEV V GRAFIČNO
IN KARTONAŽNO STROKO

Združenje grafičnih podjetij LRS sporoča, da bo vpisovanje učencev za podjetja grafične in kartonažne stroke od 1. avgusta do 20. avgusta 1954. Vpisovanje bo dneвно od 7. do 14. ure na Združenju grafičnih podjetij LRS, Ljubljana, Trg Osvobodilne fronte 14/I.

Pogoji za sprejem vajencev:

1. Štirje razredi nižje srednje šole.
2. Fizično in duševno zdravje.
3. Uspešno opravljeni sprejemni izpit iz slovenščine, matematike in risanja (na Združenju).

Pri vpisu je treba predložiti lastnorčno pisano prošnjo, zaključno sprčevalo nižje srednje šole in rojstni list. Kandidati za tiskarne v Celju, Mariboru in Kranju naj vlagajo prošnje direktno na podjetje.

Po uspešno opravljenem izpitu imajo prednost sinovi borcev Narodno-osvobodilne borbe.

ZDRUŽENJE GRAFIČNIH PODJETIJ
LRS
LJUBLJANA

VOJNA POŠTA 1101 POSTOJNA

RAZPISUJE

natečaj

ZA SPREJEM NASLEDNJIH DELAVCEV:

VISOKOKVALIFICIRANIH

strojnega ključavničarja, ki po možnosti
pozna oborožitev, in avtomehanika

KVALIFICIRANIH

električarja za avtomobilsko inštalacijo
strojnega ključavničarja, ki po možnosti
pozna oborožitev, in avtomehanika

Vloge s kratkim življenjepisom in opisom dosedanje zaposlitve naj kandidati pošljejo na gornji naslov do dne 10. avgusta 1954.

Plača po uredbi, ostale informacije pa se lahko dobe pri VOJNI POŠTI 1101 Postojna.

Iščemo:

komercialista

VERZIRANEGA V
BRODOGRADBENI STROKI
Z NAJMANJ
PETLETNO PRAKSO

Plača po tarifnem pravilniku.

Stanovanje preskrbljeno!

Ponudbe je treba poslati na naslov:

LADJEDELNICA »BORIS KIDRIČ« — PIRAN — STT

BOLNIŠNICA NA JESENICAH

RAZPISUJE

naslednja delovna mesta:

mesto oddelčnega zdravnika na internem odd.

(pozneje možnost specializacije). Dopolnilna plača 5000 din

mesto šefa lekarne (farmacevt)

Dopolnilna plača 5000—7000 din

tri mesta babic za ginekološko porodniški odd.

Prosilci naj vložijo prošnje s kratkim življenjepisom

na naslov: BOLNIŠNICA JESENICE

UPRAVA BOLNIŠNICE

Komisija za imenovanje direktorjev pri Ljudskem odboru mestne občine Kranj razpisuje na podlagi 89. in 90. člena Uredbe o ustanavljanju podjetij in obrtov (Uradni list FLRJ št. 51/53)

MESTO UPRAVNIKA

PODJETJA »FOTOLIK« V KRANJU

Ponudniki morajo imeti mojstrski izpit iz fotografske stroke in vsaj dve leti prakse v tej stroki ter sposobnost samostojnega upravljanja podjetja. — Plača po tarifnem pravilniku podjetja.

Kolkovane prošnje z življenjepisom, dokazili o šolski izobrazbi kakor tudi strokovne izobrazbe ter opisom dosedanje zaposlitve vložite pri tajništvu za gospodarstvo in komunalne zadeve LOMO Kranj, Titov trg št. 1/II, soba št. 13, najkasneje do 15. avgusta 1954.

Ljudski odbor mestne občine Kranj,
Komisija za imenovanje direktorjev

Komisija za imenovanje direktorjev pri Ljudskem odboru mestne občine Kranj razpisuje na podlagi 89. in 90. člena Uredbe o ustanavljanju podjetij in obrtov (Uradni list FLRJ št. 51/53)

MESTO DIREKTORJA

PODJETJA »KOVINAR« V KRANJU

Ponudniki morajo imeti enega od naslednjih pogojev: a) strojni inženir s poznavanjem ene izmed naslednjih dejavnosti podjetja: tekstilni stroji, strojne naprave in instalacije centralne kurjave, vodovodne instalacije ali ventilacijske naprave z vsaj dveletno prakso v tej stroki, ali b) strojni tehnik s poznavanjem ene izmed zgoraj navedenih dejavnosti in vsaj petletno prakso v tej stroki, ali c) strojni ključavničar-mojster s poznavanjem ene izmed zgoraj navedenih dejavnosti in večletno prakso v stroki. Kandidati morajo imeti tudi sposobnost samostojnega upravljanja podjetja. Plača po tarifnem pravilniku podjetja.

Kolkovane prošnje z življenjepisom, dokazili o šolski in strokovni izobrazbi ter opisom dosedanje zaposlitve vložite pri tajništvu za gospodarstvo in komunalne zadeve LOMO Kranj, Titov trg št. 1/II, soba št. 13, najkasneje do 15. avgusta 1954.

Ljudski odbor mestne občine Kranj,
Komisija za imenovanje direktorjev

Komisija za imenovanje direktorjev pri Ljudskem odboru mestne občine Kranj razpisuje na podlagi 89. in 90. člena Uredbe o ustanavljanju podjetij in obrtov (Uradni list FLRJ št. 51/53)

MESTA POSLOVODIJ

pri naslednjih samostojnih trgovinah:

1. Samostojna trgovina »PRI KRANJCU«, trgovina z modnim blagom na drobno.
2. Samostojna trgovina »HRANA«, trgovina z živili in gospodinjstvi potrebnimi.
3. Samostojna trgovina »KOLONIALE«, trgovina z živili in gospodinjstvi potrebnimi.
4. Samostojna trgovina »NA SAVSKEM BREGU«, trgovina z živili in gospodinjstvi potrebnimi.
5. Samostojna trgovina »NA GORENJI SAVI«, trgovina z živili in gospodinjstvi potrebnimi.
6. Samostojna trgovina »POTROŠNIK«, trgovina z živili in gospodinjstvi potrebnimi.
7. Samostojna trgovina »IZBIRA«, trgovina z živili in gospodinjstvi potrebnimi.
8. Samostojna trgovina »PRI STARI POSTI«, trgovina z živili in gospodinjstvi potrebnimi.
9. Samostojna trgovina »ŠPECERIJA«, trgovina z živili in gospodinjstvi potrebnimi.
10. Samostojna trgovina »PRI MOSTU«, trgovina z živili in gospodinjstvi potrebnimi.
11. Samostojna trgovina »STRAZIŠČE«, trgovina z živili in gospodinjstvi potrebnimi.
12. Samostojna trgovina »JEZERSKA CESTA«, trgovina z živili in gospodinjstvi potrebnimi.
13. Samostojna trgovina »TRGOVINA Z USNJEJEM«, trgovina z usnjem, čevljiarskimi in jermensarkimi potrebščinami.

Za razpisana mesta je predvidena plača po tarifnih pravilnikih podjetij. Ponudniki morajo izpolnjevati enega od naslednjih pogojev: a) srednja šola z enoletno trgovsko prakso ali b) vajenska šola s triletno prakso ali c) strokovni izpit z osemletno trgovsko prakso. — Kolkovane prošnje z življenjepisom, dokazili o šolski in strokovni izobrazbi ter opisom dosedanje zaposlitve vložite pri tajništvu za gospodarstvo in komunalne zadeve LOMO Kranj, Titov trg št. 1/II, soba št. 13 najkasneje do 15. avgusta 1954.

Ljudski odbor mestne občine Kranj,
Komisija za imenovanje direktorjev

Komisija za imenovanje direktorjev pri Ljudskem odboru mestne občine Kranj razpisuje na podlagi 89. in 90. člena Uredbe o ustanavljanju podjetij in obrtov (Uradni list FLRJ št. 51/53)

MESTO DIREKTORJA

PODJETJA

»TOVARNA LOVSKIH PATRON IN PUŠKARNA«
V KRANJU

Ponudniki morajo imeti enega od naslednjih pogojev: a) strojni inženir z najmanj dveletno prakso v strojni stroki ali b) strojni tehnik s poznavanjem puškarske stroke in vsaj triletno prakso v tej stroki ali c) puškarski mojster z večletno prakso v puškarski stroki. Kandidati morajo imeti sposobnost samostojnega upravljanja podjetja. — Plača po tarifnem pravilniku podjetja.

Kolkovane prošnje z življenjepisom, dokazili o šolski in strokovni izobrazbi ter opisom dosedanje zaposlitve vložite pri tajništvu za gospodarstvo in komunalne zadeve LOMO Kranj, Titov trg št. 1/II, soba št. 13, najkasneje do 15. avgusta 1954.

Ljudski odbor mestne občine Kranj,
Komisija za imenovanje direktorjev

VOJNA POŠTA 8115-26 ZEMUN

RAZPISUJE

prvo ofertalno licitacijo

ZA GRADNJO NASLEDNJIH OBJEKTOV:

1. dveh armiranih betonskih dvoran pri Zadru — predračunska vsota okoli 120.000.000 din,
2. dveh armiranih betonskih dvoran pri Tuzli — predračunska vsota okoli 50.000.000 din,
3. šest enonadstropnih poslopj pri Tuzli — predračunska vsota okoli 50.000.000 din.

Licitacija bo dne 18. avgusta 1954 ob 11 v prostorih Vojne pošte 8115-26 Zemun, Maršala Tita ulica 5.

Pravico licitiranja ima vsako gradbeno podjetje, ki dokaže, da je registrirano in da ima osnovna sredstva in strokovno osebje ter da je doslej opravljalo takšna dela.

Jamčevino v višini 2% orientacijske vsote je treba položiti v obliki garancijskega pisma Narodne banke.

Ponudbe v zapečateni kuverti za vsako delo posebej je treba izročiti neposredno ali po pošti Vojni pošti 8115-26 Zemun do 10. ure na dan licitacije.

PISMI PONUDBI JE TREBA PRILOŽITI:

pisмено izjavo, da so licitantu znani pogoji in revidiran glavni načrt ter njegov pristanek, da bo po njih licital, garancijsko pismo Narodne banke, dokazilo o registraciji podjetja, seznam cen materiala po merilnih enotah franko skladišče proizvajalca in koeficient, ki bo uporabljen za nepredvidena dela.

IZ PISARNE VOJNE POŠTE 8115-26
V ZEMUNU

V ZACETKU TEGA MESECA IZIDE

DRUGA ŠTEVILKA ČASOPISA

»MEDNARODNI PROBLEMI«

POSVEČENA

EVROPSKI OBRAMBNI SKUPNOSTI,
EVROPSKEMU SODELOVANJU IN INTEGRACIJI

Poleg uvodnega članka državnega sekretarja za zunanje zadeve Koče Popovića o evropskem sodelovanju in integraciji prinaša časopis članke o poskusih gospodarske integracije Zahodne Evrope, o političnih organizacijah evropske sodelovanja in integracije, o Evropski obrambni skupnosti, o pravnem aspektu evropske integracije, o Veliki Britaniji in integraciji Evrope, o stališčih socialistov do vprašanj sodelovanja in integracije, kakor tudi gradivo o stališču Jugoslavije do Evropske obrambne skupnosti.

Ta številka »Mednarodnih problemov« prinaša še ocene knjig o gornji problematiki, v prilogi pa bogato kronologijo in bibliografijo.

V številki so med drugim članki dr. Milana Bartoša, veleposlanika-državnega svetnika; Petra Tomaca, generalnega majorja; dr. Janvida Flereta, svetnika in Državnem tajništvu za zunanje zadeve.

Naslednje številke »Mednarodnih problemov« bodo posvečene vprašanjem nerazvitih dežel, problemom razorožitve in atomske energije ter drugim pomembnim aktualnim problemom širšega mednarodnega pomena.

»Mednarodne probleme« urejuje novi redakcijski odbor, v katerem so: dr. Milan Bartoš, Stevan Belič, dr. Jaša Davičo, Josip Djerdja, Vojin Gužina, Jovan Marinović, Ivo Pelicon, Marko Perić, Radoš Stamenković, dr. Dragoslav Todorič, Marijan Vivoda, dr. Mihajlo Vučković. Odgovorni urednik: Marko Perić.

Letno izidejo štiri številke »Mednarodnih problemov« v založbi Instituta za mednarodno politiko in gospodarstvo, Beograd, Makedonska 25, telefon 22-913.

Letna naročnina 300 din. Posamezna številka v prodaji 100 din. Naročnino sprejema Publicistično založniški zavod »Jugoslavija«, Beograd, Terazije 31, tel. 29-940, na tek račun pri Narodni banki, Centrali za LR Srbijo, 103-T-304, z označbo »Za Mednarodne probleme«, poštni predal 62.

Več novih industrijskih objektov in stanovanj

V koprskem okraju bodo letos zgradili v bližini Dekanov tovarno ključavnic, hladilnico in okrajno mlekarno — Modernizirali bodo cesto Rižana—Črni kal, zgradili stanovanjsko hišo s 26 stanovanji in še 18 tri-

Do konca leta bodo dogradili o koprskem okraju več novih industrijskih in stanovanjskih objektov, ki so jih začeli graditi v glavnem letos pomladi. Največ industrijskih objektov bodo zgradili v neposredni bližini Dekanov in sicer tovarno ključavnic, hladilnico in okrajno mlekarno. Najpomembnejši objekt je tovarna ključavnic, saj bodo z njeno dograditvijo rešili pereče vprašanje zaposlitve ženske delovne sile, hkrati pa bodo izdelovali več nujno potrebnih artiklov široke potrošnje. Pripravljalna dela bodo začeli sredi prihodnjega meseca, tovarna pa bo začela obratovati ob koncu leta.

Dela pri izgradnji hladilnice v Dekanah so približno 50 odstotno zaključena. Objekt bo precejšnje gospodarske pomena, saj bo možno v vročih poletnih mesecih ohraniti večje količine sadja in zelenjave za bolj oddaljena tržišča in za izvoz. Za hladilnico so že nabavili potrebno opremo, dogradili pa jo bodo do konca leta. Tudi dela pri graditvi okrajne mlekarne v Dekanah lepo napredujejo. Mlekarne bo najmodernejše opremljena in bo zapolnila vrzel, ki je že več let preprečevala razvoj te veje gospodarstva v okraju. V zvezi z izgraditvijo teh objektov bodo do konca leta tudi uredili elektrifikacijo, kanalizacijo in vodovod na dekanskem področju.

Od drugih pomembnejših industrijskih objektov moramo omeniti predvsem zunanjo separacijo v rudniku črnega premoga v Sečoveljah. Dela pri izgradnji separacije bodo končali v avgustu.

Zivilski trg v Celju konec julija

Zastran kakovosti poljskih pridelkov, ki so jih prodajali na celjskem živilskem trgu konec julija, so gospodinjice ne le morale pritožiti. Vendar pa so cene pridelkov, kljub znižanju, še zmeraj sorazmerno precej visoke. Minuli teden je bilo na trgu veliko zelenjave (predvsem v zgodnjih jutranjih urah). Od sadja je bilo v petek in soboto največ breskev, ki so jih prodajali po 50—80 dinarjev kilogram. Najceneje prodaja pridelke stojnica OZZ Celje, vsem ko druga podjetja s sadjem in zelenjavo leto prodajajo nekoliko dražje (pri krompirju je razlika celo za 8 din.). Cene glavnih potrošnih artiklov so bile tele: Sadje: jabolka 40—46 din, bruske 48 din, slive 45—50 din, breskve 60 din, fige 40 din, borovnice 40 din, rdeče maline 130 din; zelenjava: krompir 14—22 din, stročnjaki 35—48 din, paradižniki 35—38 din, kumari ce 36—60 din, čebula 26—49 din, paprika 100—150 din, zelje 20—22 din, solata 40—50 din, buče 18 din, korenje 50 din.

Pri Planinskem domu v Logarski dolini se radi ustavljajo vsi, ki letos spet obiščejo to zanimivo in lepo dolino. Z rastjo ugotavljajo lep napredek prve turistične postojanke, katero je lani odprlo Planinsko društvo Celje. — Postojanko je v petih mesecih minulega leta obiskalo nad 26.000 gostov. Razen obstoječih, lepo opremljenih sob s 130 posteljami, so v obdobju med lanko in letošnjo sezono prizidali veliko jedilnico za 100 gostov (na levi strani slike).

Mešetarji podražujejo meso

V Ptujju so pred dnevi znižali ceno telečjega mesa od 290 na 200 din. Nekoliko so znižali ceno tudi drugega mesa. Nedavno pa so teletino ponovno podražili na 210 din. Na živilskodokupu pri OZZ Ptuj pravijo, da so meso morali spet podražiti zaradi visokih odkupnih cen, ki so višje kakor je bilo pričakovati; najbrž ga bodo morali še podražiti, če bodo cene živine delali razni nakupovalci, za katerimi se skrivajo prekupovalci in mešetarji. Čeprav prekupovanje ni dovoljeno, ga odkupna podjetja iz drugih okrajev nehotno omogočajo in pospešujejo. Po sejmih in po vaseh hodijo ljudje, ki so jih razna odkupna podjetja pooblastila, da nakupujejo za njih živino. Med nakupovalci je zelo malo takih, ki bi pošteno opravljali posel. Mnogi so se razvili v prave prekupovalce; živino ne odkupujejo le za svoje podjetje, temveč jo prodajajo tistem, ki jim več plača. Zato so tudi njihove odkupne cene zelo gibljive; včasih živino prepuščujejo, ker si hočejo ustvariti monopol, da bi le oni lahko odkupovali;

S tem se bo zelo izboljšala produkcija visoko kaloričnega črnega premoga v rudniku.

Do konca letošnjega leta bodo končali tudi modernizacijo ceste Rižana—Črni kal, ki predstavlja del glavne cestne zveze Slovenije z morjem. Strokovnjaki so izračunali, da bo možno po celotni modernizaciji ceste Koper—Senožče in odseka Kalce—Planina depotovati iz Kopra v Ljubljano

Detalj iz Kopra

z modernim avtobusom že v dobrih dveh urah.

Izmed stanovanjskih hiš v koprskem okraju je najpomembnejši stanovanjski blok v Kopru, v katerem bo 26 stanovanj, več samskih sob ter prostori za razne lokale. Stanovanjski blok bo najmodernejše opremljen in bo imel tudi dvigala. Po računih gradbenih strokovnjakov se bodo lahko prvi stanovalci vselili že v začetku novembra letos. Razen stanovanjskega bloka v Kopru bodo letos zgradili v okraju še 18 tri-do štiristanovanjskih hiš, v glavnem za delavce in uslužbence posameznih okrajnih podjetij in ustanov.

V Zalem hribu bodo letos odprli ambulanto

Na nedavni seji okrajnega Sveta za ljudsko zdravstvo in socialno politiko v Novi Gorici so med drugim razpravljali tudi o nekaterih važnih vprašanjih zdravstvene službe na Gorškem in sprejeli nekaj sklepov.

Prebivalstvo Zalega hriba bo prav gotovo najbolj veselo novice, da bodo v združenem domu, ki je bil doslej domala neizkoriščen, še letos uredili splošno ambulanto in zobno ordinacijo. Skupaj s stroški za ureditev stanovanja za zdravnika in dentista,

Priprave za okrajni gasilski festival v Kopru

Prvo nedeljo v oktobru bo v Kopru okrajni gasilski festival, ki ga bo organizirala okrajna prostovoljna gasilska zveza v Kopru. Med festivalom bodo organizirali posamezna tekmovanja med gasilskimi oddelki ter priredili več vaj. V pripravah za festival bo v Piranu že 12. septembra večja gasilska slovesnost, na kateri bodo izročili tamkajšnjim gasilskim oddelkom zastavo.

V Tovarni Arrigoni v Izoli so začeli izdelovati paradižnikovo mezo

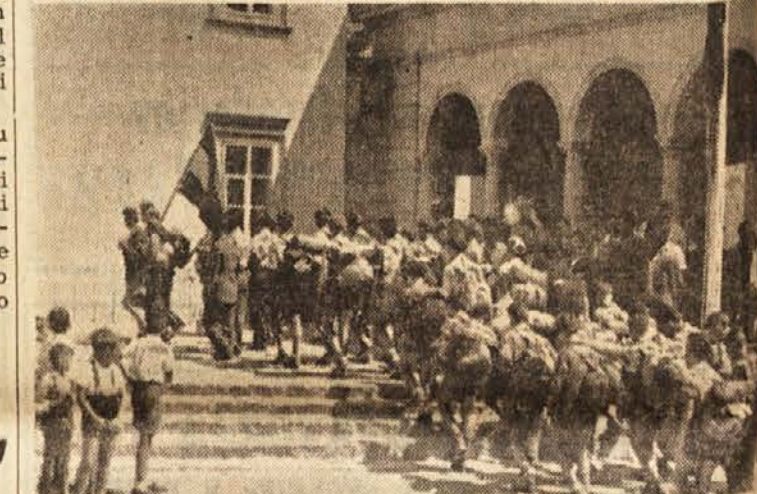
V tovarni ribjih izdelkov »Arrigoni« so začele dni obratovati nove naprave za izdelavo paradižnikove meze. Najmodernejše stroje so uvozili iz Zahodne Nemčije. Dnevno bodo izdelali približno 5 vagonov paradižnikove meze, tako da bo produkcija povsem zadostovala za domače potrebe, hkrati pa bodo večje količine izvažali tudi v posamezne države Srednje Evrope.

Več nemških divizij na Moravski bataljon

Moravčani bodo 8. avgusta slavili dvojno obletnico. Enajst let je minilo od takrat, ko je okupator poslal nad Moravski bataljon več divizij vojakov in policistov, da bi ga uničili. Deset let pa je minilo od takrat, ko je okupator doživel več občutnih porazov v boju s Slandrovci in je začel narčno požigati hribovske vasi okrog Moravč ter popolnoma požgal: Grmače, Katarijo, Veliko vas, Hrib, Preker, Zagorico, Javorščico in Sv. Trojico. Takrat so ljudje utrpeli zelo veliko škodo, saj so ostali brez stanovanj in brez obleke. Dne 13. avgusta 1944. leta pa je okupator s tanki nenadoma udrl v Moravče in ujel 20 domačinov, ki so sodelovali v NOB ter vse odpeljal v zapore v Begunje.

V Zrečah regulirajo Dravinjo

V bližini tovarne kovane orožja v Zrečah so pričeli regulirati Dravinjo, da li s tem zavarovajo industrijske objekte tovarne pred morebitnimi poplavami. Na pomlad, ko so v gorah topli sneg, in ko po večer dežuje, postane Dravinja pravec boudornik, ki zaradi plitve struge ogroža nižinske predole. Zato je tudi varnost, da voda poplavi novozgrajeno tovarniško obrate v neposredni bližini redne struge. Dela pri globitvi, razširjenju in oblaganju rečne struge hitro napredujejo. Letošnje regulacijsko delo ima tovarna 3 milijone dinarjev investicijskega kredita.

Na potovanju po poteh partizanskih brigad je 50 mladincev in mladic, otrok padlih borec NOV, pred dnevi obiskalo tudi spomenike NOB v Novem mestu. Mladina je položila pred doprskim kipa komandanta Staneta in komisarja Petra v veži spominskih plošč žrtev iz narodnoosvobodilne vojne dva lepa vena in šopek nageljnov

Vročina, žeja in cene

Celjane spremlja v vročih dnevih zvest sopotnik — žeja. Zastran te spremljevalke pa kopalci res niso zadovoljni. Edina okrepčevalnica na desnem bregu Savinje, kjer je najmanj kopalcev zaradi popoldanske sence je sicer založena, toda... Na sprotni strani kopaljšča se koplje na stotine kopalcev, ki se nimajo kje odležati, razen če gredo na desni breg Savinje, v omenjeno okrepčevalnico. Ali ne bi kazalo postaviti nasproti otroškemu igrišču primeren paviljon, kjer bi točili brezalkoholne osvežitvene pijače? Pa tudi zastran cen brezalkoholnih pijač (cockta, pokalice, malinovce, boročevitvev sok, kisa voda itd.), bi že vendar lahko enkrat ubrali zmerno pot. Ali je gostinčarjem vsaj toliko do dobika, da prodajajo cockta celo po 35 dinarjev steklenico (v Celju), vtem ko jo prodajajo v mnogih oddaljenejših krajih po 20 dinarjev (Šoštanj, Smarje pri Jelšah, Velenje itd.). Tudi pri kisi vodi hočejo gostinška podjetja ustvarjati dobika, saj jo prodajajo kar za 20 in še več dinarjev dražje. V Celju stane 2 decilistre kisle vode 8, 9, 10 din, vtem ko jo v nekaterih drugih krajih prodajajo po 8 din za 2 decilitra. F. K.

V Ptujju gradijo 50 stanovanj

Pri Ciril-Metodovem drevoredu v Ptujju so začeli graditi dvonadstropni blok, ki bo imel 12 družinskih stanovanj. Gradnjo investira Ljudski odbor mestne občine iz proračunskih sredstev. Blok bodo letos dogradili v surovem stanju, drugo jesen pa se bodo že vselili stanovalci. LOMO Ptuj je investiral tudi gradnjo štiridružinske hiše, ki so jo nedavno dogradili.

V Prekmurju ie še precej nedograjenih združnih domov

Pred leti so v Prekmurju zgradili več združnih domov, ki zdaj služijo procvitu kulturnega in gospodarskega razvoja posameznih vasi. Res je, da so se v mnogih vseh morali že ob začetku bitti z raznimi težavami, ki pa so jih premostili povsod, kjer so vaščani pravilno razumeli razvoj. Lepa poslopja so zdaj ponos vsem vaščanom in Cepincih, Crensovcih, Odrancih in še v mnogih drugih vaseh. Tu niso uredili samo prostorov za združno trgovino,

Za občinske delavnice bodo zidali novo poslopje

Z ustanavljanjem različnih občinskih obrtniških delavnic je tudi v Frankolovem čutili pomanjkanje primernih lokalov, kjer bi taka podjetja neovirano pospeševala svojo dejavnost. Zato se je ljudski odbor v tej občini odločil za gradnjo primerne poslopja, v katerem bi imeli občinske delavnice in remont. Nekaj denarja za to imajo (1,5 milijona kredita), veliko pa bodo pomagali občini s prostovoljnimi delom.

Nesreča zaradi neprevidnosti

V sredo 28. julija se je v Zeleni Štore ponesrečil 16-letni Alojz Ravnikar, plesarski vajenec. Zaradi neprevidnosti ga je pritisnila protutež nekoga dvigala tako nesrečno k drogu, da mu je odtrgalo glavo. Na kraj nesreče je prispela komisija, ki je ugotovila, da je nesrečo zakrivil Ravnikar sam.

Hiša in gospodarsko poslopje sta gorela

Dne 28. julija je začelo goriti v gospodarskem posloju Jožeta Verliča v Pristavli vasi, okraj Ljubljana-okolica, Ogrinj se je razširil tudi na stanovanjsko hišo. Zakaj je začelo goriti, še preiskujejo. Škoda znaša okrog pol milijona dinarjev.

Žejna tatova

V noči na 29. julij je nekdo vlomil v klet posestnika Martina Kocjana v Leki pri Zidanem mestu. Od tam je odnesel 100 litrov jabolčnika. Tat je odprl vrata s sekuro. Za žejnim tatom poizvedujejo.

Precej časa je imel

V sredo 28. julija je nekdo vlomil v stanovanje Ane Korbič v Zbiljah in ji ukradel dve moški zapustini uri in precej denarjev. Korbičeva je oškodovana za približno 50.000 din. Tat je po stanovanju tudi vse razmetal.

KRIŽEM PO MARIBORU

NA TEZNEM RASTE NOVA SOLA

Bližu oddajnika mariborske radiodifuzije postaje na Teznem gradnjo nove sole, ki bo najodobnejša v Mariboru. V dveh nadstropjih bo imela 20 svetilnih in zračnih enot, društveni prostori pa bodo v kletih. Gradbena dela je prevzelo podjetje »Gradis« iz Kidričevega, ki po zmanjšanju gradbenih del pri tovarni glinice in aluminija v Kidričevem preusmerja svojo dejavnost v Maribor. Dela hitro napredujejo; teme so začeli kopati v pozni pomlad, do konca oktobra pa bo cela stavba že pod streho.

GOSPOSKA ULICA SPREMINJA PODOBO

V spodnjem delu Gosposke ulice, pri Glavnem trgu, so skoraj na vseh hišah obnovili fasade. Priliteja starih hiš so preuredili v trgovske lokale z velikimi izlozibami. Če bi ne bila ulica tako ozka, bi mariborski sodili, da je to novejši del mesta;

TAKO SPREMINJA PODOBO CENTER STAREGA MESTA

Obnoviti pa bo treba še hiše pri oglu Gosposke ulice in Glavnega trga, kjer so po odstranitvi ruševine posadili nekaj drevin in uredili grede. Drevice ne more skriti okruženih fasad starih zgradb, na katerih se še poznajo posledice bombardiranja. Te hiše bi bilo treba obnoviti ali prenoviti zgraditi večjo novo, ki bi lahko imela v prilitežu lokale, v nadstropjih pa stanovanja.

ZA MARIBORSKI TEDEN BO TREBA POISKATI NOV PROSTOR

Razstavni in zabavni prostor Mariborskega tedna je postal veliko gradbišče. Delavci postavljajo odprtne, ograje in izravnavajo tla. Prihodnji teden pa bodo začeli dovažati stvari za razstavo. Ker je prostor premahen, bodo naredili tržnico in razstavili nekatere stvari tudi na ulici in bodo zaprli del Prešernove in Razlagove ulice.

PRESKRBA S PRESNIMI RIBAMI

Mariborčani radi kupujejo ribe. Preskrba z njimi pa doslej ni bila zadovoljiva. Prodajali so jih le na tržnici in še tam ne vsak dan. Zato so se potrošniki razveselili, ko je trgovsko podjetje »Roga« odprlo prodajalno rib v Slovenski ulici. Zdelo se jim je, da bi prodajalna imela na zalogo dovolj rib. J.

Na Mariborskem otoku